

SCIENCE AND TECHNOLOGY

Abstracts of XXXII International Scientific
and Practical Conference
Great Britain, Edinburgh
29 - 30 April 2022

**Great Britain, Edinburgh
29 - 30 April 2022**

UDC 001.1

BBK 29

The 32nd International scientific and practical conference “Science and Technology” (29 - 30 April, 2022) Nika Publishing, Edinburgh, Great Britain. 2022. 76 p.

ISBN 978-1-5175-5125-4

The recommended citation for this publication is:

Petrov P. Learning Styles and Strategies // Science and Technology. Abstracts of the 32nd International scientific and practical conference. Nika Publishin. Edinburgh, Great Britain. 2022. Pp. 39-43. URL: <http://el-conf.com.ua/>.

Science editor:

Solodka N.V.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Reviewers:

Gabriella Conti

Associate Professor in Economics in the Department of Economics and in the Department of Social Science, University College London

Steven Koonin

Professor of Information, Operations & Management Sciences, NYU Stern

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: el-conf@ukr.net

homepage: <http://el-conf.com.ua>

©2022 Nika Publishing

©2022 Authors of the articles

CONTENT

<i>Avramenko S.M.</i> ICONS OF "SAINT GEORGE THE VICTOR" OF THE EARLY XIX - MID-TWENTIETH CENTURY FROM THE STOCK COLLECTION OF THE NATIONAL HISTORICAL AND ENTOGRAPHIC RESERVE «PEREYASLAV».....	5
<i>Aksiutina T.</i> A CORPUS-BASED STUDY OF THE VOCABULARY AND STYLE FROM AMERICAN NEWSPAPER ARTICLES: ANALYSIS OF LEXEME ITEMS.....	9
<i>Andreeva O.</i> AUDIENCE WORK IS IN THE MIXED DEPARTMENTAL TEACHING.....	14
<i>Biloshkurska S., Shymkova Yu.</i> USING DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF THE STUDENTS OF PEDAGOGICAL COLLEGES.....	19
<i>Hlushych V.</i> TEACHING METHODS WITH THE USE OF MEDIA PRODUCTS.....	23
<i>Danilova L.</i> PROJECT ACTIVITIES AS A TOOL FOR THE IMPLEMENTATION OF THE STATE POLICY FOR DOMESTIC VIOLENCE IN UKRAINE	26
<i>Demchenko T., Gvozdej N.</i> INFORMATION SUPPORT OF ACTIVITIES OF ENTERPRISES	33
<i>Zhylinska L.</i> CONCEPTUAL PARADIGMS OF MODERNIZATION OF ENVIRONMENTAL SAFETY OF CITIES OF UKRAINE.....	36
<i>Koval V.</i> FEATURES OF JUSTICE DURING THE WARTIME	38
<i>Nechiporenko A.</i> STATE SECRET AS A COMPONENT OF THE INVESTIGATOR'S WORK.....	44
<i>Oleshchuk O.</i> THE RIGHT TO A NAME	47
<i>Ostapenko O.</i> TECHNICAL AND ECONOMIC SUBSTANTIATION FOR THE APPLICATION OF THE COGENERATION HEAT PUMP INSTALLATION IN THE THERMAL SCHEME OF THE BOILER HOUSE OF LLC «LUSTDORF»	52

<i>Ponomarova I., Lisyana T., Timofeeva A., Kryshchuk S.</i> DYSBIOTIC DISORDES OF THE GENITAL TRACT IN WOMEN WITH HYPERPLASTIC PROCESSES AND ENDOMETRIAL POLIPS	57
<i>Slavna O.</i> FUNCTIONING OF LOCAL SELF-GOVERN- MENT DURING MILITARY STATUS	63
<i>Naumova M., Tkachuk A.</i> FOOD INDUSTRY IN UKRAINE..	68
<i>Trofimenko M.</i> DEVELOPMENT OF WHEEL MOBILE WORK.....	71

ІКОНИ «СВЯТОГО ГЕОРГІЯ ПЕРЕМОЖЦЯ» ПОЧАТКУ ХІХ –
СЕРЕДИНИ ХХ СТОЛІТТЯ ІЗ ФОНДОВОГО ЗБРАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНОГО
ЗАПОВІДНИКА «ПЕРЕЯСЛАВ»

Авраменко С.М.,

*молодший науковий співробітник
національний історико-етнографічний заповідник
м. Переяслав, Україна*

Анотація: Дослідження присвячене колекції ікон «Святого Георгія Переможця» поч. ХІХ – сер. ХХ ст. із зібрання НІЕЗ «Переяслав». Подано детальний опис колекції, розглянуті особливості іконографії образу «Святого Георгія Переможця», проведений аналіз техніки та манери написання ікон

Ключові слова: ікона, Святий Георгій, колекція, музей

Українська ікона є національним виразником духовного почуття і морального-етичного стану народу. Вона як один із найголовніших атрибутів сакрального мистецтва допомагала християнам зберегти надію, вистояти в часи лихоліть і не відступитися від віри батьків.

Беручи свої витоки від візантійського мистецтва й зазнаючи в подальшому певних західноєвропейських впливів, українська ікона викристалізувала власний, особливий стиль [1]. Вона концентрує в собі мистецько-естетичний досвід українського іконопису і риси індивідуального мистецького самовираження конкретного майстра іконописця.

На сьогоднішній день особливо важливо зберегти і дати належну оцінку національним мистецьким скарбам, що відтворюють особливості нашої культури.

Одним із осередків збереження і вивчення релігійного малярства в Україні є Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав». Іконописна колекція музею нараховує більш як 1200 предметів основного фонду [2, с.17]. Об'єктом нашого дослідження є окрема тематична група ікон Святого Георгія, яка хронологічно охоплює період поч. ХІХ – сер. ХХ ст.

У мистецтві візантійського світу склалося декілька варіантів іконографії Святого Георгія. Найбільш ранні (до VI ст.) відомі зображення представляють його в образі мученика, з часом з'являються зображення святого як римського воїна у повний зріст зі списом у руці.

Святий Георгій (Юрій) Переможець або Георгій (Юрій) Змієборець – християнський мученик III ст., родом із Каппадокії (територія Малої Азії, яка входила до складу Римської імперії). Згідно з житієм, виховувався у благочестивій християнській родині. Поступив на військову службу, де своїм розумом, силою та сміливістю досяг високих звань та авторитету у війську римського імператора Діоклетіана [3, с.279]. У період гонінь на християн витерпів жорстокі тортури, проте не зрікся віри й помер за неї мученицькою смертю. Таким чином, воїн царя земного показав себе непереможним воїном Царя Небесного, через що й отримав назву «Переможець».

З утвердженням шанування святого в V бт.. поширювались сказання про його чудеса. Одним з найбільш відомих було «чудо про змія». Згідно грецьких, латинських і слов'янських варіантів тексту, легенда розповідає про те, як жителі містечка, аби умилостивити чудовисько приносили йому жертву. Коли жереб упав на доньку правителя Ласії, її одягнули як наречену і відвели до озера. Георгій, повертаючись з битви, дізнався про нещастя дівчини, звернувся з молитвою до Господа про підкорення «лютого звіра». Отримавши благословення, Георгій пробив списом пащу дракона і наказав царівні обв'язати його шию паском та відвести до міста [4]. Іконописці, ґрунтуючись на переказі про чудо святого великомученика, зображували Святого Юрія, як молодого лицаря на білому коні. Він тримає в руці довгий спис, яким проколює пащу дракона.

На території України цей іконографічний сюжет набуває широкого поширення в період козацьких національно-визвольних війн XVI – XVIII ст. В іконописі паралельно існували два варіанти цього сюжету: перший – зображав воїна на коні, що вражає змія списом, а другий є більш розгорнутий, до сюжету додано

зображення царівни, царя і цариці на тлі міського краєвиду.

В образі Святого воїна в військових обладунках і навіть в самому коні впізнавалися риси, характерні українському побуту та культурі. Навіювались думки про доблесть, військову славу, подвиг, лицарські чесноти, святу жертву, високе звершення духу, перемогу життя над смертю, що підтримувало дух українського народу та тих, хто боровся за нього.

Цей святий у народних традиціях асоціювався з дохристиянським богом сонця Ярилом (Юрилом), до нього звертались наші пращури з проханням про здоров'я душевне та тілесне, про родючість землі. Селяни-землероби виганяючи свою худобу на зелене пасовисько, віддавали її під опіку святому Юрію. День вшанування пам'яті святого воїна – 23 квітня (6 травня за н. ст.). У ХІХ ст. образ Георгія Змієборця належав до найулюбленіших та найпоширеніших у народному іконописі .

У музейній колекції зберігається 18 ікон святого Георгія Переможця, які атрибутовуються як пам'ятки поч. ХІХ – сер. ХХ ст. Кожна з ікон має свою історію і цінна своїм історичним, художнім і науковим значенням.

До музейної збірки артефакти надходили з етнографічних експедицій, які працювали на території Середньої Наддніпрянщини. Перша ікона святого Георгія до музейної колекції надійшла в 1969 р., найбільше поповнилася пам'ятками колекція в 1974-1975 рр. Зазначимо, що в збірці 15 хатніх образів, серед яких найбільше пам'яток розміром 30 x 40 см, найменша з них – 27 x 34 см, та 3 храмові ікони найбільша з яких має розмір 89 x 71 см. Ікони написані олійними 7т.7нації7 липовій дощці, з двома шпугами.

У даній колекції є образи виконані, як професійними іконописцями так і народними майстрами. Вони вирізняються різноманітністю авторських почерків, малярських навичок і творчої уяви майстрів. Об'єднує їх площинне трактування форми, епічно-«казкове» вирішення сюжету. Іконописці звертаються до графічних форм моделювання. Чорна лінія, що огортає силуети дійових осіб, коня та змія, вносить певну динаміку, а співвідношення

жовто-гарячого, сіро-блакитного надає іконам гармонії. Серед багатой палітри кольорів домінує червоний, колір божественної енергії, життєдайної сили й перемоги.

Для українського іконопису досить рідкісним є зображення Св. Юрія у повний зріст, яке більш було властиве ранньохристиянській та візантійській традиції сакрального мистецтва. Тим не менш, у музейній колекції зберігається 4 таких ікон. Одна з 4-ох у парному зображенні Змієборця з 8 т.. Архангелом Михаїлом. Високою майстерністю виконання відзначається ікона у нижній частині якої донаторський напис з датою створення образу: «ОБРАЗ СЕЙ СООРУЖОН ПРИХОЖАНАМИ БРАТЧИКАМИ С. ХАРКИВЕЦ СВЯТО ВАРВАРИНСКОЙ ЦЕРКВИ ПОД РУК. ЦЕРК. СТАРОСТЫ НЕСТЕРА КИРИЧЕНКА 1915 ГОДА 4 ДЕКАБРЯ». Тло ікони рель'єфно тиснене розкішним рослинним і геометричним орнаментом, золочене. Святий зображений у повен зріст. Правою рукою тримає спис, у лівій – хрест. Георгій Переможець одягнений у світло-рожевий короткий хітон, кірасу, яскраво червоний плащ, сині завужені штани і вохристі чоботи. Лик рожево-вохристої 8т.8нації з підрум'яною, високе чоло. Очі темні, ніс прямий, вуста червоні, коротке кучеряве волосся розділене на проділ. Німб плоский, окреслений двома графіями та оздоблений «каменями». Обрамлення накладне, в правому верхньому кутку вирізьблені 3 янгола.

Іконографічний сюжет в переважній більшості цієї групи відображає легенду про порятунок від смерті царівни та перемогу Георгія над змієм: святий воїн на коні, змій проколений списом вершника, на задньому плані – царівна та архітектура міста. Святий одягнений в хітон, лицарські обладунки та червоний плащ, що розвивається за спиною. Змій же зображений у широкому розмаїтті: з крилами, лускою, численними гребенями, лапами з пазурами і як безкрилий змій плазун. Царівна у зменшених пропорціях стоїть осторонь з молитовно складеними руками перед грудьми.

Отже, шлюбні ікони Святого Георгія (Юрія) поч. XIX – сер. XX ст. зібрані і збережені в Національному історико-

етнографічному заповіднику «Переяслав» самобутні, мають художню та наукову цінність і потребують подальших мистецтвознавчих досліджень.

Література:

1. Богуш Т. Г. (2007) Становлення і розвиток іконописної збірки Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав». Переяславіка:Наукові записки НІЕЗ «Переяслав» (1), 17-20.

2. Життя святих. [ел. ресурс] http://poltava.adam-i-eva.com/church/georg_bio.html/

3. Словник українського сакрального мистецтва/за науковою редакцією М.Станкевича. – Львів, 2006. - 285 с.

4. Українська ікона: образи та символи [ел. ресурс] <http://kotljarevka.blgspot.com/>

УДК 811.11'25

Філологічні науки

A CORPUS-BASED STUDY OF THE VOCABULARY AND
STYLE FROM AMERICAN NEWSPAPER ARTICLES:
ANALYSIS OF LEXEME ITEMS

Aksiutina T.V.

English Lecturer

Department of English Philology

Oles Honchar Dnipro National University

Dnipro, Ukraine

Aimed at providing the detailed account of the language and style of the texts in central American newspapers, the article seeks to research the speech elements proper both to the literary codified language and the spoken one focusing on the vocabulary of oral communication. In addition to identifying the entire variety of literary vocabulary in newspaper texts, including colloquial elements, the article tests the hypothesis that the languages of cities within the same language option may differ, and also finds out whether there are differences in the language of newspapers that could be explained by differences in the

status of cities (capital city – non-capital city). The paper explores the transformations in the media vocabulary brought about by modern information technologies and trends.

Key words: *mass media, literary language, colloquial speech, style, comparative analysis.*

Nowadays the language of journalism tends to move away from the dry, official and bookish, impersonal newspaper language of the previous period towards more natural, surprisingly linguistic, stylistically and ideologically diverse one, facilitated by conversational layers of vocabulary. In order to show how elements of oral communication are reflected in written texts, the study under review aims to analyze the central media of the US capital (Washington): *The Washington Post* (<http://www.washingtonpost.com>) and Los-Angeles *The Los Angeles Times* (<http://latimes.com>). The source of the material was the Internet, i.e. publications on the websites of newspapers marked as *Print* edition.

Both editions represent qualitative papers, whose language is much more formal than that of mass media. The selected articles belong to such informational and analytical genres as leading articles, reports, and reviews. In addition to identifying the entire variety of literary vocabulary in newspaper texts, including colloquial elements, the article tests the hypothesis that the languages of cities within the same language option may differ, and also finds out whether there are differences in the language of newspapers that could be explained by differences in the status of cities (capital city – non-capital city). For this purpose, the study does the comparative analysis of the actual material.

Studying the English-language newspaper texts, literary language and colloquial speech are contrasted, including *slang, informal words, offensive words, derogatory words, and dialect words*. The largest number of words found is *informal*. However, in a newspaper published in Los Angeles, there are three times as many informal words as in *The Washington Post*, that is the country's central newspaper, which makes its authors more closely monitor the quality of the published material.

Both newspapers language contain identical words which can be exemplified by the noun *comeback* whose meaning is noted as colloquial: 1. *Pop songbird Mariah Carey, enjoying one of the music industry's biggest **comebacks**, is giving rap star 50 Cent a run for his money in a year-end, down-to-the-wire race for best-selling U.S. album of 2005* [6]. 2. *The plants that are closing make a variety of vehicles. GM didn't target plants where it makes full-size trucks and SUVs, products it's counting on for a **comeback*** [7]. Coincidence seems to be due to the fact that, as we have already noted, oral speech is the most natural medium for communication between the population of both individual cities and the whole country. The Americans themselves are mobile in moving around the country, spreading the lexical units of oral speech familiar to them. Among the coincidences at the level of oral speech, there are lexemes from different lexico-thematic and lexical-semantic groups [2]. For example, from the lexical-thematic group of kinship names and human relationships, the following lexemes are used: *buddy, bunch, dad, dude, guy, kid, pal, rookie*. It should be emphasized that in *The Washington Post* newspaper the colloquial words are presented mainly as single lexemes, such as *guy, kid, dad, damn*, as well as phrasal verbs, 1. *That uncertainty is creating angst in Long Beach, Calif., Where Boeing Co. is the largest employer and 5,000 workers **churn out** 15 of the planes a year.* 2. *In the past year, a batch of new shows - about 20 of them - have **cropped up** on HGTV, Fine Living, Discovery Home, A&E and TLC* [7].

Most colloquial lexemes are complex words formed by conversion or word formation: 1. For civil servants, who often ***moonlight*** or sell their government gasoline allowances on the black market to supplement monthly pay of \$ 20 or less, it also means they may lose their main sources of income. 2. Most observers and even some government officials say they suspect it was solely the ***brainchild***.

In *The Los Angeles Times*, colloquial vocabulary is represented mostly by one-, two-syllable lexemes, such as *slurp, Jag, condo, rookie*. Like in *The Washington Post*, there are also complex words: 1.

*There is no indication of any link between the earlier case and the **shakedown** attempt that occurred in the early-morning hours of Jan. 22, 2004, when an intruder broke into Francis' contemporary mansion in Bel-Air [6]. Along with this, in *Los Angeles Times* there are expressions marked as informal - hand-me-down, so-and-so, do not give a damn, on tap: 1. Affordability is important, but parents should not give their teen an old hand-me-down vehicle or junker that could easily break down, says Miller [6]. 2. I heard somebody say, well, maybe **so-and-so** is not patriotic because they disagree with my position. I totally reject that thought [7].*

*The *Los Angeles Times* has more slang words than *The Washington Post* (twice as many). In contrast to the informal vocabulary, there are almost no identical words in the two newspapers, with the exception of the word *damn*. However, depending on the meaning, it can be slang or colloquial: 1. Again, if Turkey and Israel are so **damn** critical to the USA's interests, then they can operate around the globe with impunity, protected by names like Rumsfeld, Cheney, Hastert, Scowcroft, Edelman, Bush and, once upon a time, Doug Feith [6]. 2. "We were living in a cocoon. I think we were just **damn** gullible", Evelynne says [7].*

Very few words marked as *dialect* are used in the newspapers studied. However, *The Los Angeles Times* has three times as many of them as *The Washington Post*. For example, in *The Washington Post* there is the word *emptor* - derived from the dialect word *to empty* ('drain', 'pour out', 'pump out', 'release'): The president has undermined trust. No longer will the members of Congress be entitled to accept his veracity. Caveat **emptor** has become the word [7].

In *The Los Angeles Times*, there are words *nary* ('no', 'never'), *ornery* (American dialect - 'stubborn', 'low') [5]: *But other restaurants - the historic and casual Napoleon House, elegant Galatoire's and popular K-Paul's Louisiana Kitchen - have nary a broken window nor any other apparent signs of distress [6].*

The analyzed texts contain vocabulary related to the literary language, marked as *formal* or *literary*, as well as borrowings marked as Australian, German, British, Scottish, etc. However, it should be

noted that the number of the British English borrowings in the American English is much smaller in scale than the penetration of “Americanisms” into the British version.

In *The Washington Post* there is an abundance of lexical units which are, as a rule, attributive phrases: *state-of-the-art, middle-of-the-road, matter-of-fact, go-go-dancing, down-and-out, black-and-tan* [7].

All non-standard elements can fall into two types:

1) by structure: speech formations – *yet-to-be-created, thumb-on-the-scale, good-old-boy network, rushed for-maximum-commercial-impact feel, come-on-home speech, politics-as-usual*;

2) by meaning: thematic – *hand-off, beachhead*.

The analysis of the usage context concludes that the meaning of such compound words follows from the content of their components, and each component retains its meaning. Such units are possible due to the “lack of inflection for number, gender and case in the part of speech, which usually acts as a definition” [4]. The reason for using these collocations may be the desire to reduce the time to use the language constructions. Ye. Ivanchenko states that the language transformations such as compression, contraction, and condensation ultimately prove the impact of the live colloquial speech on the literary language structures. The need for concise and visually expressive ways of expression that has intensified lately due to the acceleration of the pace of life and the activation of its social principle caused the intensity of these processes in the modern language [3].

Thus, the linguistic analysis of newspaper texts shows the dominance of the literary language vocabulary [1]. However, nowadays colloquial speech lexemes are actively used in the texts of the newspaper-journalistic style. The language of a capital newspaper is less susceptible to change and penetration of everyday colloquial vocabulary than that of a regional newspaper. Despite this, this phenomenon occurs in both *The Washington Post* and *The Los Angeles Times*, i.e. both newspapers manifest one of the most important processes that determine the development of the entire modern language – the interaction of colloquial and book speech. This leads to the fact that the journalistic style in the newspaper is often simplified,

and the process of penetration of colloquial elements and non-literary language units has acquired significant intensity and scale.

References:

1. Golovanova G. Pechat SShA v nachale 90-h godov. In Aktsenty. Novoie v zhurnalistike i literature. Voronezh: Izdatelstvi VGU, 2007. No.3-4, pp.25-34.
2. Dobroslonskaya T.G. Teoriia i metody medialingvistiki (na materiale angliyskogo yazyika): avtoref. dis. ... d-ra filol. nauk: 10.02.04. M., 2000. 49 p.
3. Ivanchikova E. A. O razvitii sintaksisa russkogo yazyika. Razvitie sintaksis sovremennogo russkogo yazyika. M.: Nauka, 2016, pp. 4-5.
4. Serova S.A. Lingvisticheskiy analiz novostnyih gazetnyih statey (otsenochnyiy aspekt): avtoref. dis. ... kand. filol. nauk: Tambov, 2007. 22 p.
5. Collins English Dictionary and Thesaurus. Harper Collins Publisher. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english-thesaurus>
6. The Los-Angeles Times. URL: <http://latimes.com>.
7. The Washington Post. URL: <http://www.washingtonpost.com>

УДК 37.02

Педагогічні науки

АУДИТОРНА РОБОТА В СИСТЕМІ ЗМІШАНОГО
НАВЧАННЯ

Андрєєва О.Ю.

*ст викладач кафедри мовної підготовки
Запорізький державний медичний університет
м.Запоріжжя, Україна*

Анотація: У розвитку вищої освіти спостерігається стійка тенденція стирання грані між очним і дистанційним навчанням на основі введення сучасних електронних технологій в освітній процес. Система змішаного навчання орієнтована на поєднання двох взаємозв'язаних форм діяльності : аудиторної роботи у

групі і самостійної роботи в електронному середовищі. Але саме останній відведена ключова роль у досягненні успіху при навчанні мові, У зв'язку з цим її зміст вимагає особливої уваги.

Ключові слова: дистанційне навчання, *blended learning*, комунікативна компетенція

Зарубіжні дослідники не прийшли до єдиного визначення поняття "змішаного навчання" і чіткої диференціації понять "змішане" (*blended learning*), "гібридне" (*hybrid learning*) або "навчання за допомогою комп'ютеру" (*computer - assisted learning*). Проте, багато хто згоден із загальним формулюванням: змішане навчання є "сумішшю" двох технологій подання інформації : онлайн і "лицем до лица". Змішане навчання іноземній мові припускає мовний курс, що поєднує компонент живої комунікації в аудиторії з технологіями, які використовуються.

Розробка електронних ресурсів, їх контенту, дизайну, опис їх структури – теми надзвичайно актуальні для сучасної методики, оскільки при успішній реалізації готового продукту стане можливим перехід від традиційного навчання мові до змішаного. Низку цих запитань треба вирішити вже зараз, оскільки, згідно з одним з принципів змішаного навчання, два його компоненти – передкомунікативна (самостійна) і комунікативна (аудиторна) робота — мають бути взаємопов'язаними: одне витікає з іншого і навпаки. Цей принцип неухильно використовується і в традиційній методиці: комунікативний етап тісно пов'язаний з передкомунікативним і будується на його основі, використовуючи ті мовні засоби, які він надав.

Успіх учбової комунікативної діяльності завжди залежить від того, наскільки наочно і дохідливо був пояснений учбовий матеріал, наскільки ретельно він був закріплений на передкомунікативному етапі. Але при змішаному навчанні принцип взаємозв'язку цих двох етапів набуває особливого значення – він забезпечує мотивацію самостійної учбової діяльності.

Якщо звільнитися від важкого пояснення структури граматичної системи іноземної мови, заучування численних закінчень і виключень і направивши студентів до електронних практикумів,

підтримуваних усіма необхідними довідковими матеріалами, викладачі зможуть присвятити час живим діалогам, дискусіям про прочитане, монологічним висловлюванням на різну тему. Чи буде така комунікація успішною? Звичайно, але тільки, якщо усі студенти відповідально підйдуть до етапу самостійної роботи, будуть підготовлені до уроку (вивчивши необхідні граматичні розділи онлайн і уважно виконавши завдання). Тоді, безумовно, комунікація підвищить їх рівень володіння українською або російською мовою як іноземною.

Але для цього потрібна висока мотивація. Викладач має справу з колективом студентів, що характеризуються різними особливостями сприйняття інформації: вони бувають розсіяними, незацікавленими, відстаючими і, навпаки, зосередженими, здатними, з розвиненим мовним чуттям. При роботі в аудиторії викладач має можливість контролювати учбовий процес і управляти їм.

При змішаному навчанні виникає необхідність переконати кожного із студентів регулярно самостійно працювати. Це неможливо без формування в їх свідомості потужного мотиваційного стимулу. Таким стимулом має бути подальша аудиторна групова комунікативна діяльність. Працюючи з електронними ресурсами, студент повинен усвідомлювати, що потім він буде повинен застосувати на практиці серед друзів по групі отримані в ході самостійної роботи знання, уміння і навички. Але, якщо така робота не була проведена ним гідно, він потерпить невдачу, не зможе брати участь у бесідах, діалогах, виконувати вправи.

Існують два основні принципи організації аудиторної роботи:

1) принцип опори на матеріали ресурсів для самостійної роботи студентів (взаємозв'язок двох компонентів змішаного навчання: самостійної і аудиторної роботи студентів);

2) принцип максимального використання комунікативно спрямованих завдань.

Для реалізації принципу опори на матеріали ресурсів самостійної роботи, в першу чергу, необхідно, щоб сам викладач

добре знав контент електронних ресурсів, з якими студенти працюють самостійно, і вільно орієнтувався в ньому. Викладач має бути обізнаним про те, які саме знання були придбані студентами на цьому конкретному етапі навчання і в якому обсязі, які завдання і тести були ними виконані і наскільки успішно. Грунтуючись на цій інформації, викладач зможе організувати продуктивну аудиторну учбову діяльність на основі тих лексико-граматичних одиниць, з якими вже знайомі студенти. Крім того, він може допомогти студентам краще організувати подальшу самостійну роботу, підказати, де можна знайти необхідну інформацію. Багато в чому ефективність змішаного навчання українській або російській мові як іноземної залежить від реалізації цієї вимоги.

Другий принцип – максимальне використання комунікативно спрямованих завдань – слід також розглядати в якості основного при організації аудиторної роботи в системі змішаного навчання, впровадження якого в методику навчання мовам вирішує задачу виділення більшої кількості часу на практику живого спілкування і підвищення його ефективності.

У зв'язку з цим доцільно орієнтувати аудиторні години на використання методів, сприяючих формуванню комунікативної компетенції студентів, в той час, як інструментом формування граматичної компетенції виступає електронний контент. Електронні засоби навчання здійснюють первинну перевірку, але справжнє випробування чекає на студентів саме в ході аудиторної комунікативної роботи, важливими завданнями якої при змішаному навчанні (окрім формування комунікативної компетенції) є також міцне закріплення отриманих в ході самостійної роботи знань і умінь, перевірка цих знань з метою своєчасного виявлення пропусків і подальшого їх заповнення.

Усі ці функції повинна здійснювати аудиторна комунікативна діяльність за допомогою різних форм і прийомів навчання: опитувань, бесід і діалогів, читання, виконання пред- і післетекстових завдань. Таким чином, реалізація принципу максимального використання комунікативно спрямованих завдань

означає те, що кожне із завдань аудиторної роботи повинне одночасно:

1) бути орієнтоване на актуалізацію в мовленні граматичних знань, умінь і навичок, отриманих студентами в процесі самостійної роботи;

2) відповідати потребам студентів в комунікації, моделюючи різні ситуації спілкування і сприяючи формуванню мовних зразків.

В цілому, обидва виділені принципи служать одній меті – реалізації комунікативного підходу до навчання.

Література:

1. Атутов П.Р. Технология и современное образование / П.Р. Атутов // Педагогика. - 1996. - № 2.

2. Логинова А. В. Смешанное обучение: преимущества, ограничения и опасения // Молодой ученый. — 2015. — №7. — С. 809-811.

3. Руденко-Моргун О.И., Архангельская А.Л., Жиндаева А.Г. Компьютерные обучающие программы как новая форма организации самостоятельной работы инофонов в процессе освоения языка специальности // Материалы XII Международной научно-практической конференции «Теория и практика современной науки». – М.: Институт стратегических исследований, 2013. С. 201–206.

ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ

*Білошкурська С.С., Шимкова Ю.М.,
викладачі вищої кваліфікаційної
категорії, викладачі інформатики
Комунальний заклад «Уманський гуманітарно-
педагогічний фаховий коледж ім.Т.Г.Шевченка
Черкаської обласної ради»*

Анотація: в статті охарактеризовані цифрові технології для фахової підготовки студентів педагогічних коледжів.

Ключові слова: цифрові технології; освіта; освітній процес; інформаційно- комунікаційні технології.

У зв'язку з переходом освітнього процесу на дистанційну форму навчання, більш широко стали використовуватися цифрові технології, які, з одного боку, забезпечують доступність та відкритість освіти, підвищення якості навчання, але, з іншого – висувають вимоги до цифрової компетентності викладачів.

Стрімке масштабне розповсюдження цифрових технологій зумовлює трансформацію методів надання якісної освіти, системи роботи в дистанційному режимі, постає проблема добору необхідних ресурсів і відповідних технологій, а також формування сприятливого середовища для навчання. Необхідність та оперативність цифрової трансформації пояснюють так, що більшість випускників закладів освіти вбачають застосування інформаційно-комунікаційних технологій не лише в професійній діяльності, а й у сфері соціалізації та комунікації [1].

Готуючи студентів до майбутньої професійної діяльності, слід пам'ятати, що працювати вони будуть з дітьми «покоління Z». Хоча студенти, які навчаються сьогодні в закладах фахової та вищої освіти і самі належать до цього покоління.

До покоління Z належать діти, народженні після початку XXI століття. Вони прийшли у цей світ у цифрову епоху і вже

ніколи не зможуть уявити своє життя без інтернету та різноманітних гаджетів. Від самого народження вони звикають жити у світі без кордонів, але з однією поправкою, дуже часто цей світ обмежений екраном.

Ці діти не ставлять зайвих запитань – вони «гуглять». Вони не запитують дорогу у перехожих – вони шукають потрібне місце за допомогою навігатора. Вони роблять покупки в інтернеті, причому не завжди в тій країні, у якій живуть [2].

Тому під час занять з такими дітьми та студентами, необхідно максимально використовувати гаджети та технічні засоби з навчальною метою. Навіть смартфон, який, зазвичай здобувачі освіти використовують для он-лайн ігор та спілкування в месенджерах, можна використати в освітньому процесі.

Широкі можливості для мобільного навчання надає корпорація Google, яка розробила велику кількість сервісів, які можна використовувати в освітньому процесі. Зокрема, платформу для дистанційної роботи Google Classroom, яка допомагає викладачам та студентам комунікувати знаходячись на відстані один від одного.

Наш заклад обрав дану платформу за її інтуїтивно зрозумілий інтерфейс. Викладачі мають можливість розмістити матеріали для ознайомлення, завдання для виконання, тести для оцінювання, створені за допомогою Google Forms, посилання на відео в YouTube. Синхронно заняття проводяться за допомогою сервісу Google Meet, перехід до якого відбувається за посиланням зі створеного Класу.

Дистанційні заняття з математики не можливо уявити без віртуальної цифрової інтерактивної дошки Jamboard або Idroo, яка стане в нагоді під час пояснення нового матеріалу, розв'язування задач, роботи з формулами, побудов геометричних фігур та графіків. Перевага даних сервісів в тому, що працювати можна з будь яких девайсів, зберігати та ділитися результатами роботи, доєднувати студентів та працювати над спільним проектом.

Для навчання та викладання за допомогою інтерактивних модулів доцільно скористатися сервісом LearningApps

(<https://learningapps.org/>), який є безкоштовним для навчальних цілей. Дана платформа має можливість створювати завдання різного типу та рівня складності: від дошкільної освіти до післядипломної. Щоб викладач міг створити завдання, йому необхідно пройти авторизацію, але в цьому випадку він має доступ до усіх вправ, створених ним. Може надсилати посилання для виконання завдань, розміщувати вправи на своєму сайті чи блозі. Доступ студентами до вправ здійснюється за допомогою будь якого гаджета: смартфона, планшета, комп'ютера; за посиланням або qr-кодом; без реєстрації та авторизації.

З метою створення презентації, дизайну чи друкованої публікації, замість звичних нам PowerPoint та Publisher, які встановлювались на комп'ютер, можна використовувати он-лайн інструмент Canva (<https://www.canva.com/>). Перевага цієї платформи з технічного боку – можливість працювати в режимі он-лайн, в браузері, або встановити її на будь який гаджет: Canva працює на операційних системах Windows, Android, Mac, iOS. Інструмент Canva містить велику бібліотеку шаблонів для створення презентацій, сертифікатів, інфографіки, запрошень, оголошень тощо. Викладачі та студенти мають можливість створити матеріали для захисту робіт, виступу на лекції чи семінарі, педагогічної практики, проведення виховних заходів. Усі створенні матеріали зберігаються, їх можна зберегти у вигляді зображень, pdf-файлів, gif-анімації, відео mp4; ними можна поділитися у соціальних мережах. Надіславши посилання на матеріал, з можливістю редагування, студентам чи колегам, можна долучити їх до колективної роботи над спільним проектом.

Можливість створювати публікації та дописи для соціальних мереж, твіти, фотоколажі дозволяє використовувати додаток у повсякденному житті.

Цікавим можна провести перевірку знань у формі тестування за допомогою середовища Kahoot (<https://kahoot.com/>). Під час проходження тесту викладач демонструє завдання на екрані монітора ноутбука чи проектує на дошку, студенти дають

відповіді за допомогою смартфона. Завдяки обмеженню в часі на кожну відповідь, здобувачі освіти не мають змоги списати або підглянути правильну відповідь у однокласника. Рейтингова шкала, що відображається після кожного запитання породжує конкуренцію та спонукає швидко і правильно відповідати на запитання.

Також не слід забувати про створення квест-кімнат, карт знань, ребусів, хмар слів, використання QR-кодів. Таким чином, за допомогою використання цифрових технологій, освітній процес можна зробити інформаційно насиченим та цікавим.

Тому, цифрова трансформація галузі освіти має перебувати за допомогою цифрових технологій не лише процес здобуття знань та управління закладом освіти, а й саме знання, сформувати цифрові компетентності в майбутніх випускників. Сучасний заклад освіти має пройти шлях цифрової трансформації, інакше він не відповідатиме ринковим запитам. Перехід до цифрового закладу освіти передбачає використання гнучких процесів з урахуванням формування адаптивної корпоративної культури та оптимізації освітніх, соціальних процесів. Цифровізація освіти може бути успішною втому разі, якщо освітній процес, заснований на застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій, орієнтований на конкретних користувачів, має конкретний зміст, ґрунтується на правильній методології та підходах, цікавому контенті, хорошій мотивації студентів, чітко налагодженій програмній і технічній базі [1].

Література:

1. Толмач, М. Цифрові технології в освіті: можливості й тенденції застосування. Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері, 4(2), 159–171. Режим доступу: <https://cutt.ly/tGTT95y>.

2. Діти покоління Z: їхні особливості, унікальні можливості та проблеми. Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://cutt.ly/RGTY4za>

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕДІА-ПРОДУКТІВ

Глушич В.В.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки,
української та іноземної філології
Харківська державна академія
дизайну і мистецтв
м. Харків, Україна*

Анотація. Проаналізовано загально дидактичні методи навчання, визначено як успішно використовувати власні медіа-продукти під час організації продуктивного навчально-виховного процесу та досягнення оптимального засвоєння учнями навчального матеріалу.

Ключові слова: методи навчання, медіа-продукти, інноваційні технології.

Сьогодення диктує пріоритетне запровадження сучасних високотехнологічних досягнень освіти і науки. Інноваційний шлях розвитку суспільства можна забезпечити, сформувавши покоління людей, які працюють по-новому. Отже, основна увага приділятиметься розвитку особистості, її культурологічній підготовленості, здатності самостійно здобувати і розвивати знання, а значить бути всеобізнаною особистістю. Саме тому актуальними як ніколи є методи навчання із застосуванням медіа-продуктів.

Методи навчання – це упорядковані способи взаємопов’язаної діяльності вчителя й учня, які спрямовані на засвоєння змісту освіти. Необхідною умовою ефективності цілісного навчально-виховного процесу у школі є креативне використання всього комплексу методів навчання із врахуванням цілей і завдань певного уроку, його типу, конкретної теми, індивідуальних особливостей учнівського колективу. Педагогу необхідно підібрати такі методи навчання, які б стали засобом перетворення процесу

навчання майбутнього випускника на джерело його загального і професійного розвитку.

Однією із складних проблем теорії навчання є класифікація методів. Спроби класифікувати методи навчання робилися на основі найрізноманітніших критеріїв: на основі критерію у вигляді джерела знань методи поділялися на вербальні, наочні, електронноінформаційні, предметно-практичні тощо; на основі критерію характеру пізнавальної діяльності учнів методи ділилися на репродуктивні та продуктивні тощо. Універсальних класифікацій для кожного уроку немає, тому в процесі навчання педагог застосовує свій комплекс методів, враховує час, відведений на вивчення даної теми, а також значимість навчального матеріалу для подальшої навчальної діяльності. Але необхідно пам'ятати, що навчання – це не лише засвоєння знань і умінь, а й розвиток, виховання.

Якщо акцентувати увагу на загально дидактичних методах навчання, у яких найдоцільніше застосовувати систему медіа-продуктів та послуговуватися медіа-засобами, то слід виокремити наступні:

1) пасивні, де учні виступають в ролі «об'єкта» навчання та повинні засвоїти і відтворити матеріал. Основні методи це лекція, читання, опитування. Провідним медіа-продуктом у застосуванні таких методів може бути власна мультимедійна презентація, відеофільм, ментальна карта тощо;

2) активні, де учні є «суб'єктом» навчання, виконують творчі завдання, вступають в діалог з учителем. Слід наголосити, що активне навчання відрізняється від пасивного рядом особливостей, до яких, перш за все, відноситься активізація розмов діяльності учнівської спільноти шляхом формування спеціальних умов, які сприяють цій активізації незалежно від їхнього бажання. Таке навчання регламентує розвиваючі, проблемні, пошукові методи організації дидактичного процесу. Технологія активного навчання передбачає використання активних методів навчання (метод проєктів, моделювання професійних ситуацій, рольові та ділові ігри, проведення

«круглих столів» тощо) [2, с.4]. На уроках учитель може створити, наприклад, віртуальну екскурсію за допомогою певного програмового забезпечення, послуговуватися сучасними застосунками для створення вправ-ігор (Minecraft) та інше;

3) інтерактивні, де навчання побудовано на взаємодії всіх учнів і педагога. Учитель найчастіше виступає лише в ролі організатора процесу навчання, лідера групи, творця умов для ініціативи учнів. Аналізуючи свої дії та дії партнерів, учасники навчального процесу змінюють свою модель поведінки, дослухаються один до одного. Інтерактивне навчання – це специфічна форма організації пізнавальної діяльності, яка має передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність [1, с.16]. У процесі спілкування учні навчаються розв'язувати складні завдання на основі аналізу вихідних даних, визначати протиріччя, моделювати різні соціальні ситуації, вчитися будувати конструктивні відносини в групі, визначати своє місце в ній, уникати конфліктів. Ефективним стане використання сервісів Google для спільної роботи, зокрема онлайн дошки padlet.com. Віртуальна дошка має можливості розміщення і власних медіатекстів, зображень, посилок на додаткову інформацію. Головне, що учні можуть колективно працювати над завданнями, презентувати результати та обговорювати командні проекти. Допоможе активізувати увагу учнів послуговування тематичними QR-кодами. Візуальний медіатекст, створений за допомогою спеціальної програми, зможе зацікавити здобувачів освіти та структуровано подати навчальний матеріал. Щоб згенерувати тематичний QR-код, можете скористатися онлайн-сервісами або іншими мобільними додатками.

Отже, загально дидактичні методи навчання з використанням медіа-продуктів дозволить учителю розвивати мислення школярів, сприятиме їх залученню до вирішення проблем змісту предмету, а головне – спонукатиме до творчості і забезпечить розвиток і саморозвиток особистості.

Література:

1. Бондаренко Н. В. Мейнстрім освітнього прогресу в Україні – компетентність ↔ креативність. «Science progress in European countries: new concepts and modern solutions»: Papers of the 9th International Scientific Conference. September 6. 2019. Stuttgart, Germany, September 06. 2019. c. Stuttgart, Germany. С. 91–102.
2. Дяченко-Богун М.А. Активні методи навчання у ВНЗ. Витоки педагогічної майстерності. 2014. Випуск 14. - С.74-79

Політичні науки

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ
ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ
ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В Україні

Данілова Лариса Володимирівна
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
державного управління і місцевого самоврядування
Херсонського національного технічного університету
м. Херсон

PROJECT ACTIVITIES AS A TOOL FOR THE
IMPLEMENTATION OF THE STATE POLICY FOR DOMESTIC
VIOLENCE IN UKRAINE

Danilova Larisa Vladimirovna
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department
of Public Administration and Local Self-Government,
Kherson National Technical University
Kherson

Abstract. The publication is devoted to the study of the formation and implementation of state policy on gender equality in the context of sustainable development in the effective interaction of government and community. Project management is "a special type of management activity, which consists in the development, preliminary and thorough

elaboration of a comprehensive plan (model) of actions aimed at achieving specific goals and its (its) implementation."

Today, the European Structural Funds are ready to finance Ukrainian projects aimed at creating new jobs, regional development, and solving environmental problems. Note that in the current realities in Ukraine there is a shortage of specialists, knowledge and experience in project development and management. Given this, it is necessary to study the theory of project management, get acquainted with the experience of the European Union in the development and implementation of projects of various types of complexity, project education and project culture, project thinking in Ukraine.

Key words: *project activities, gender equality, domestic violence, gender-based violence, harmonization of legislation.*

Анотація. *Публікація присвячена питанням дослідження формування та реалізації державної політики з питань гендерної рівності в контексті сталого розвитку в ефективній взаємодії влади і громади. Управління проєктами є «особливим видом управлінської діяльності, який полягає у розробці, попередньому та ретельному опрацюванні всебічного плану (моделі) дій, спрямованих на досягнення конкретних цілей, та його (її) реалізації». Сьогодні європейські структурні фонди готові фінансувати українські проєкти, націлені на створення нових робочих місць, регіональний розвиток, вирішення екологічних проблем. Звернемо увагу, що в сучасних реаліях в Україні відчувається дефіцит фахівців, знань та досвіду з розроблення та управління проєктами.*

Враховуючи це, необхідним є вивчення теорії проєктного менеджменту, ознайомлення з досвідом Європейського Союзу щодо розробки та реалізації проєктів різного типу складності, набуття проєктної освіти та проєктної культури, формування проєктного мислення в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. *Проблеми попередження домашнього насильства у значній мірі досліджували вчені О. Бандурка, А. Блага, В. Вітвицька, О., Л. Завадська, Л. Кормич, Л. Крижна, Н. Лавриненко, І. Лавринчук, К. Левченко, Л. Левицький О. Матвієнко, Т. Мельник, Т. Мінка та інші.*

Вагомий внесок у розробку проблеми насильства в сім'ї та його запобіганню здійснили А.Б. Блага, В.В. Брижик, А.М. Воло-

шук, В.В. Галунько, Б.М. Головкін, Т.В. Журавель, О.А. Кочемировська, Л.В. Крижна.

Водночас, проведений аналіз зазначених робіт та нормативно-правових актів, що регулюють причинно-наслідкові дії юридичного характеру з питань протидії та запобігання домашнього насильства в Україні показав, що багато питань, які стосуються особливостей юридично-слідчого процесу, недостатньо опрацьовані як на науково-теоретичному так і на практичному рівнях. Також, розглянуто дійєві інструменти щодо реалізації питання насилля на державному рівні та громадській площині суспільства.

Однак попри широке коло наукових досліджень у сфері захисту прав людини від насильницьких злочинів, прояви «насильство в сім'ї» та «домашнє насилля» залишається дискусійним.

Вступ. Дійсно, досить велика частина сучасного бізнесу в Україні, Європі та в усьому світі проектно-орієнтована. В Україні ця частка наближається до позначки в 50%. Аналіз сучасної практики публічного управління і місцевого самоврядування показує те, що близько 45% всієї суспільно-корисної діяльності органів влади реалізується через проекти й програми, які є значною мірою проектно-орієнтованими. Тому використання проектного підходу в сфері публічного управління є досить актуальним сьогодні [2, с. 3].

Оцінити спроможність державних органів та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення системи роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі можливо лише із забезпеченням проведення єдиної державної політики, спрямованої на досягнення рівних прав та рівних можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства, вдосконалення механізмів її реалізації.

Тож, можемо зазначити, що реалізація данного напряму відбувається гармонійно згідно затвердженого Порядку денному в галузі сталого розвитку на період до 2030 року та комплекс з 17 взаємопов'язаними Цілям сталого розвитку (ЦСР). Кожну

глобальну ціль було розглянуто з урахуванням специфіки національного розвитку. Протягом 2016-го року в Україні було проведено низку національних (4) та регіональних (10) консультацій. За результатами консультацій можна зробити висновок, що національні ЦСР слугуватимуть основою для інтеграції зусиль, спрямованих на забезпечення економічного зростання, соціальної справедливості та раціонального природокористування[4].

З метою забезпечення комплексної підтримки та соціально-психологічної реабілітації осіб, які потерпають від психологічних, фізичних, економічних та інших наслідків домашнього насильства або насильства за ознакою статі, на державному рівні систематизована Мінсоцполітики розроблено проєкт Типової програми для постраждалих осіб[5].

Зазначена програма після її затвердження впроваджуватиметься фахівцями, які мають вищу освіту (в тому числі психологи, психотерапевти, психіатри) та пройшли навчання відповідно до законів України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» і «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

Також невід'ємною складовою протидії насильству є ефективна робота із кривдниками – особами, які вчиняють таке насильство, – проведення з ними комплексу заходів, спрямованих на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до власних вчинків та їхніх наслідків, до виконання батьківських обов'язків, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків.

Тому, вивчивши досвід та практику впровадження Типової програми для кривдників, затвердженої у 2018 році (довідково: наказ Мінсоцполітики від 01 жовтня 2018 року № 1434, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29 жовтня 2018 року за № 1222/32674), Мінсоцполітики також розроблено проєкт змін до цієї програми з метою її удосконалення. [3].

2020 році за підтримки ОБСЄ підготовлено «Методичні рекомендації й посібник для фахівців, які впроваджують типову

програму для кривдників» з метою підвищення ефективності роботи фахівців, які реалізують Програму для кривдників та осіб, схильних до вчинення домашнього насильства [6].

В Законі України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі» [8].

Відповідно до Закону [8], військовослужбовці, військовозобов'язані та антикорупційного бюро України (НАБУ), рядового й начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, служби цивільного захисту, Державного бюро розслідувань (ДБР) та поліцейські несуть адміністративну відповідальність на загальних підставах за вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення поліції про місце свого тимчасового перебування у разі винесення такого припису" [9].

Тож, аналізуючи проекти громадських і правозахисних організацій, можна краще зрозуміти проблематику домашнього насильства та формат їх реалізації:

Згідно статистики розробленої аналітичним порталом «Слово і Діло», найбільша кількість зареєстрованих ВПО проживає в Донецькій і Луганській областях – 511 тис. 909 та 282 тис. 253 людини відповідно. У Києві проживає 162 тис. 968 переселенців, в Київській області – 65 тис. 765, у Харківській області – 135 тис. 351, у Дніпропетровській – 71 тис. 475. У західних областях країни внутрішньо переміщених осіб небагато. У Чернівецькій області зареєстровано 2 тис. 399 переселенців, в Тернопільській – 2 тис. 161, у Рівненській – 3 тис. 18, у Волинській – 3 тис. 97 [9]. Тому проблема соціальної адаптації та ресоціалізації ВПО навіть сьогодні стоїть в Україні досить гостро.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку проведення психологічної реабілітації учасників Революції Гідності, учасників антитерористичних операцій та

осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях» учасникам бойових дій має бути забезпечено надання таких послуг: психологічна діагностика, психологічна просвіта та інформування, психологічне консультування, психологічна підтримка і супроводження, психотерапія, групова робота [10].

Із вищевикладеного матеріалу ми бачимо, що в процесі формування і реалізації державної політики з питань запобігання домашньому насильству можуть виникнути деякі ризики: антигендерні ініціативи (включаючи ініціативи народних депутатів та місцевих рад), які суперечать міжнародним зобов'язанням та національному законодавству; реалізація державної гендерної політики на регіональному рівні: різна ступінь локалізації, розуміння важливості її реалізації, формальних підхід до реалізації заходів, недостатнє ресурсне забезпечення [11].

Отже, великим ризиком може стати відсутність політичної волі, а також зниження статусу уваги до цієї сфери - проблеми інтенсивності росту та стабілізація процесу гендерного інтегрування, а саме: *зменшення* (або зупинка на досягнутому рівні) кількості жінок на керівних посадах та у процесах прийняття рішень; *зменшення* представництва жінок на місцевому рівні, що можна пов'язати з процесом децентралізації та збільшення повноважень та ресурсів на місцях; *зменшення* уваги до тематики гендерно зумовленого насильства, зокрема, домашнього насильства та насильства в умовах конфлікту.

Література:

1. Спецпроект EDERA за підтримки ЄС у рамках проекту «Громадська синергія», URL: <https://eu-agreement.ed-era.com/b2/r4>.

2. Аносова Ю.В., Бороздіна К.А., Легенька М.М., Черехапа К.В. Аналітичний звіт «Реагування державних органів влади на випадки домашнього насильства під час кризових ситуацій (зокрема пандемії COVID-19) та рекомендації щодо вдосконалення їхньої роботи». 2021. – Київ. URL: <https://lastrada>.

org.ua/wp-content/uploads/2021/06/analitychnyj-zvit_15.06.21.pdf?f-bclid=IwAR1DDvT26t8Jlc7806yYKCB76b4iraF5tVks_ec5jGp3Y-He62n_-6O8KfFY.

3. Указ Міністерства соціальної політики «Про затвердження рекомендацій щодо проведення щорічної акції «16 днів проти насильства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0581739-12#Text>.

4. Парламенти та Цілі сталого розвитку. Міжпарламентський союз. Посібник для самооцінки. Київ. - 2016. Режим доступу: URL:file:///C:/Users/%D0%9B%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%81%D0%B0/Downloads/ua-_sdg-toolkit-web.pdf.

5. Указ Президента України «Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства». Київ. - 2021. Режим доступу: URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3982020-35069>.

6. Сердюк Л.В. Насилие: криминологическое и уголовно-правовое исследование под ред. С.П. Щерби.- М.: Юрлитинформ, - 2018, - С.384.

7. Блага А.Б. Путівник координатора заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Практичний посібник /за заг. ред. А.Б. Блага - К.: ФОП Клименко, 2020. – 156 с.

8. Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі» № 1604-IX. – Київ. 2021. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1604-20#Text>.

9. Легенька М. М. Зарубіжний досвід протидії насильству в сім'ї та можливості його використання в Україні // Право і Безпека. - 2017. - № 4. - С. 111-116. Режим доступу: URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2017_4_2111.

10. «Реалізація державної політики гендерної рівності», підготовлену Офісом Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної І. Климпуш-Цинцадзе //Transition Book. Київ. – 2019. Режим доступу: URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/>

app/media/17-presentation2018/29.22.2018Klimpush/%20опитування%20з%20питань%20рівності%20рівності%20між%20чоловікам и%20та%20жінками%20в%20Україні%20липень%202018.pdf.

11. Левченко К.Б., Трубавіна І.М. Механізм взаємодії органів державної влади та неурядових організацій у протидії жорсткому поводженню з дітьми. Навчально - методичний посібник. – К.: Юристконсульт.-2007. – С. 334.

УДК 657:004.4

Економічні науки

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Демченко Т. А.

*к. е. н., професор кафедри фінансів,
обліку та економічної безпеки*

Гвоздєй Н.І.,

*к. е. н., завідувач кафедри фінансів,
обліку та економічної безпеки
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

м. Умань, Україна

Анотація. *В статті розглянуто необхідність в сучасних умовах використання підприємством новітніх інформаційних технологій для просування своєї продукції на ринку товарів і послуг.*

Ключові слова: *цифрові технології, діджитал-маркетинг, продукція, бізнес, підприємництво.*

Цифрові технології увійшли у всі сфери сучасного життя. Подальший розвиток цифрових технологій відкриває значний спектр можливостей. Так, прогрес у всіх галузях науки і промисловості йде швидкими темпами, не перестаючи дивувати і захоплювати.

«Цифрові технології» – це заснована на методах кодування та передачі інформації дискретна система, яка дозволяє здійснювати різноманітну кількість конкретних задач за короткі проміжки часу [2, с.1]. Саме швидкодія та універсальність такої

схеми зробили ці технології такими затребуваними. Комп'ютери, смартфони, побутова техніка – важко навіть собі уявити сучасну дійсність без подібних засобів. Цифрові технології є унікальним явищем, яке за останні десятиліття повністю змінило спосіб життя багатьох жителів планети.

Різноманітні бізнес-структури знаходяться на різній стадії впровадження сучасних цифрових технологій в управлінні і комунікації. Проте є зрозумілим, що саме цифрові технології є вірним напрямком для прискореного розвитку підприємництва в Україні.

Діджитал-маркетинг (маркетинг в епоху активного розвитку цифрових технологій) – це зовсім нова маркетингова сфера, яка збирає воедино можливості всіх існуючих каналів комунікації. Головний акцент при цьому робиться на можливостях нових медіа. Вкладаючи кошти в діджитал-маркетинг, підприємство отримує в подальшому значну вигоду від просування своєї продукції чи послуг, від підняття власного іміджу. Наявність фахівців, які б володіли даними знаннями, будуть все більш затребуваними на сучасному ринку праці. При цьому треба відзначити, що діджитал-маркетинг компаніям необхідний, тому що спостерігається чіткий відхід від традиційної реклами, що відрізняється агресивністю. Використання діджитал-медіа набуває все більшого поширення у всіх сферах суспільного життя, що дає шанс на щире спілкування між людьми, на пропозицію їм цінності, яку дає товар, послуга і підприємство зокрема.

Істотна відмінність діджитал-маркетингу від маркетингу традиційного полягає у використанні діджитал-маркетингом новітніх інструментів, що дозволяють забезпечувати: підрахунок і прогнозування доходу; налаштування індивідуального підходу; шанс вимірювання результатів; розуміння допущених помилок і подальше їх недопущення [2, с.1].

Діджитал-маркетинг не передбачає швидкого досягнення компанією успіху, для цього іноді потрібні роки, а також випробування двох-трьох технологій і зупинку при невдачі. Цей спосіб налаштований на постійне випробування чогось нового –

технік, стратегій, прийомів, створення пілотних проектів, вивчення їх роботи. За допомогою цифрового маркетингу компанії просувають свої бренди або ряд брендів [1, с. 97].

Компанії сьогодні гостро потребують діджитал-маркетингу, оскільки очевидна популярність мобільних пристроїв, і видно, що інтернет переходить в локальні мережі. Відбувається поступове витіснення цифровим ТБ телебачення ефірного і з'єднання з інтернет-додатками, що сприяє зв'язуванню користувачами своїх аккаунтів зі смарт-додатками, які є на електронних пристроях.

Завдяки діджитал-маркетингу у цифровому середовищі стає можливим просування різних продуктів і послуг. Цифровий простір дає бізнесменам великі переваги. При використанні численних і різноманітних каналів залучення клієнтів стає реальним створення складної стратегії просування, що забезпечує перемогу в конкурентному протистоянні і заняття вигідного положення підприємством на ринку товарів та послуг.

Література:

1. Василюк А. С., Мельникова Н.І. Комп'ютерна графіка. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2016. 306 с.
2. Що таке цифровий маркетинг [Електронний ресурс]. <https://buduysvoe.com/navchannya-online/shcho-take-cifrov>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПАРАДИГМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МІСТ УКРАЇНИ

Жилінська Л. О.

*д.е.н., доцент, старший науковий співробітник
відділу економіко-правових проблем містознавства
Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Мамутова НАН України,
м. Київ, Україна*

Анотація: *Надано власне тлумачення поняття екологічна модернізація безпеки міст України. Розглянуті основні еволюційні підходи розвитку теорії екологічної модернізації. Виявлено проблеми, які впливають на розвиток екологічного стану України.*
Ключові слова: *модернізація, природне середовище, екополітика, підхід*

Екологічна модернізація безпеки міст України це трансформаційний процес розробки науково-технічних рішень, які орієнтовано на збереження і поліпшення якості навколишнього природного середовища, що призводять до змін у технологічній бази економіки та розвитку науково-технологічного прогресу і, зрештою, трансформації суспільства і держави загалом.

Основні еволюційні підходи розвитку теорії екологічної модернізації складаються із 8 концептуальних підходів, а саме [1]: перший – заміна існуючих застарілих промислових технологій на більш ефективні ресурсозберігаючі; другий – реструктуризація національної економіки з метою збереження навколишнього середовища та здоров'я населення держави; третій – розбудова новою державної екополітики заснованою на ланцюжки фахівці-державна-бізнес; четвертий – заснований на перетворенні культурної політики і дискурсі з метою збереження привілеїв для політичної еліти; п'ятий – зміни в інституційних державних структурах та промисловому виробництві з метою мінімізації екологічної кризи; шостий – сприяння змінам ролей держави, бізнесу, недержавних організацій у створенні нової

екополітики; сьомий – зміни у екологічній свідомості держави, бізнесу, населення для подолання техногенної кризи; восьмий – погляд на носіїв екологічної свідомості як на об'єкт який забезпечить сприятливий вплив природних об'єктів на людину.

Екологічна модернізація міст України базувалася довгий час на застарілих засадах, які закладені були ще з часів Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Після підписання Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами та Україною ситуація змінилась та були прийняті екологічні закони та директиви: «Про оцінку впливу на довкілля», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів», «Про запобігання, зменшення та контроль забруднення, що виникає внаслідок промислової діяльності» та інші акти щодо державного екологічного контролю, промислового безвізу та управління промисловим забрудненням. Але існує ще ряд проблем, які впливають на модернізацію системи екологічної безпеки міст України (рис.1).

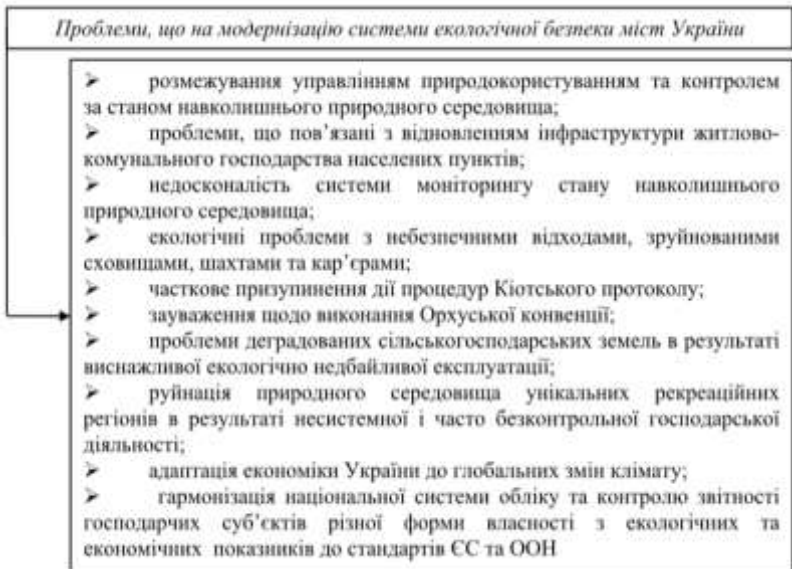

Рис.1. Проблеми, які впливають на модернізацію системи екологічної безпеки міст України [2]

Ключовою тенденцією останніх років у сфері захисту довкілля є встановлення єдиних стандартів охорони навколишнього середовища, інституціоналізація міждержавної політики де основним пріоритетом в рамках здійснення екополітики є підтримка екологічної безпеки міст України, як пріоритетного завдання розвитку стратегічної державної політики.

Література:

1. Лутковська С.М. (2020) «Модернізація системи екологічної безпеки сталого розвитку», 08.00.03 – економіка та управління національним господарством, Вінницький національний аграрний університет, Вінниця, Україна. 481 с.

2. Белопольський М.Г, Жилінська Л.О. .Модернізація системи екологічної безпеки міст України: проблеми та перспективи. *Virtus: Scientific Journal / Editor-in-Chief M.A. Zhurba* – December # 58, 2021. – р. 103-105.

УДК 347

Юридичні науки

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ У ВОЄННИЙ ЧАС

Коваль Вікторія Григорівна,
*студентка Навчально-наукового інституту права
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Анотація: у роботі розкривається проблематика здійснення правосуддя у період воєнного стану, аналізуються зміни у нормативно-правових актах, пов'язані із роботою судів та правоохоронних органів, а також наявні прогалини у чинному законодавстві.

Ключові слова: правосуддя, процесуальне законодавство, воєнний стан, судочинство, Вища рада правосуддя.

Збройна агресія Російської Федерації (далі – «РФ») проти України внесла корективи у різні сфери життєдіяльності людини

– сфера правосуддя теж зазнала певних змін. Від початку вторгнення в Україну, за даними Верховного суду, 20% апеляційних та місцевих судів вимушено припинили свою роботу, 4% – пошкоджені або повністю зруйновані, частина судових працівників вступили до лав територіальної оборони та Збройних Сил України (далі – «ЗСУ») або несуть службу у складі добровольчих формувань територіальних громад, тому не можуть виконувати покладені на них обов'язки [1]. Проте навіть під час війни Конституція гарантує здійснення об'єктивного та незалежного правосуддя. Статтею 26 Закону України №389-VIII від 12.05.2015 р. «Про правовий режим воєнного стану» закріплено, що правосуддя на території, на якій введено воєнний стан, здійснюється лише судами. Скорочення чи прискорення будь-яких форм судочинства забороняється. Створення надзвичайних та особливих судів не допускається [2].

Разом з тим, введення воєнного стану на території України помітно відобразилося на процесі здійснення правосуддя у судах держави. Однією з особливостей є те, що, у випадку, якщо сторона у справі не може прибути до суду через небезпеку для життя, або не може подати заяву про відкладення розгляду справи чи про розгляд справи у режимі відеоконференції у зв'язку із роботою на об'єктах критичної інфраструктури, вступом до лав ЗСУ, територіальної оборони, добровольчих воєнних формувань тощо, судам, які здійснюють правосуддя, рекомендується по можливості відкладати розгляд справ. Справи, що не є невідкладними, можуть розглядатися лише за наявності письмової згоди на це усіх учасників судового провадження. Однак, судові розгляди з питань обрання чи продовження запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, проведення кримінального затримання не можуть бути відкладені навіть за умов війни [3]. Окрім того, справи, рішення яких стосуються стягнень з компаній чи людей на окупованих територіях або стягнень на користь підприємств чи громадян РФ не розглядаються у період воєнного стану [4].

2 березня 2022 року Рада суддів України оприлюднила рекомендації щодо роботи судів в умовах війни. Зокрема, під час

воєнного стану обмежується допуск до судових засідань осіб, які не є його учасниками. Передбачено також те, що керівництво суду та інші посадові особи мають припинити прийом громадян та роз'яснити їм можливість відкладення розгляду справ у зв'язку із воєнними діями, а також можливість розгляду справ в режимі відеоконференції. Вказано, що усі доступні працівники, по можливості, мають бути переведені на дистанційну роботу. До того ж, завчасно має бути визначена мінімальна кількість людей, які знаходитимуться у приміщенні суду упродовж робочого дня і розподілять між собою обов'язки, а також порядок чергування суддів та працівників апаратів судів [5].

Варто також зазначити, що у перші дні від початку бойових дій на території України Головою Верховного Суду було видане розпорядження щодо знищення судами, які знаходяться на окупованій території або яким загрожує окупація з боку РФ, всіх матеріалів, які містять державну таємницю [4].

Від початку війни Верховною Радою України було прийнято низку законів, за якими було внесено певні зміни щодо здійснення правосуддя.

По-перше, мова йде про Закон «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо зміни підсудності судів» №2112-IX, прийнятий Верховною Радою України 03.03.2022, яким передбачено, що, у зв'язку зі стихійним лихом, військовими діями, заходами щодо боротьби з тероризмом або іншими надзвичайними обставинами, робота суду може бути припинена з одночасним визначенням іншого суду, який буде здійснювати правосуддя на території суду, що припинив діяльність та який найбільш територіально наближений до суду, роботу якого припинено [6].

За період воєнних дій вимушено було змінено територіальну підсудність 121 суду в різних областях України у зв'язку з неможливістю здійснювати правосуддя [3]. Окрім того, за розпорядженнями Голови Верховного Суду, судді, що були змушені покинути територію через окупацію чи ведення бойових дій і переїхали до іншої області чи населеного пункту, мають змогу

звернутися до місцевого суду. По погодженню Голови Суду, вони зможуть проводити судочинство на території, де тимчасово проживають. Таким чином, відрядження суддів дозволить розв'язати проблеми перевантаження судів внаслідок зміни територіальної підсудності значної кількості справ.

По-друге, Верховною Радою України був прийнятий Закон «Про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо забезпечення сталого функціонування судової влади в період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя» №2128-IX, який набрав чинності 22 березня 2022 року. Згідно з нормами цього Закону, Голова Верховного Суду тимчасово, в період дії надзвичайного чи воєнного стану та протягом 30 днів після дня його скасування (припинення) і за умови відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя, перейняв на себе низку повноважень Вищої ради правосуддя, що тимчасово неспроможна виконувати свої конституційні функції [7].

Також в умовах війни кожен суд на власний розсуд може вирішувати, в якому режимі працювати та чи призупиняти роботу [8]. Проте у кожній області створені оперативні штаби, що координують діяльність системи правосуддя та правоохоронних органів. При прийнятті рішень щодо умов роботи, суди мають узгоджувати їх з такими штабами, виходячи з можливості забезпечення організаційних питань роботи суду та здійснення процесуальної діяльності [5].

Варто зауважити, що чинне законодавство (стаття 236 Кодексу адміністративного судочинства) передбачає можливість зупинення впровадження у справі в разі перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі ЗСУ або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції, – до припинення перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі ЗСУ або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на

воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції [9].

Разом з тим, аналізуючи нормативно-правові акти, можна помітити деякі недоліки у чинному законодавстві. Зокрема, Законом України «Про Вищу раду правосуддя» [10] передбачено, що саме цей орган державної влади та суддівського врядування здійснює добір кадрів на посаду суддів. Нинішня ситуація наочно демонструє, як відсутність запобіжних механізмів блокує функцію кругообігу судової влади в державі – суддівський корпус на сьогодні не оновлюється. Оскільки Вища рада правосуддя України не діє, судді не можуть бути притягнуті до дисциплінарної відповідальності, до них не можуть бути застосовані запобіжні заходи затримання чи відсторонення від посади. Таким чином, конституційний механізм заблокований, оскільки функції були сконцентровані в руках одного органу, а дисциплінарні комісії суддів і прокурорів вже не діють.

Проаналізувавши зазначене вище, можна зробити висновок, що правосуддя в Україні в умовах війни продовжує здійснюватися, попри усі перешкоди та вимушені обмеження. Так, помітні прогалини у чинному законодавстві, проте, важливо, що навіть в умовах воєнного стану забезпечений доступ громадян до суду та правосуддя, і їх конституційне право на судовий захист не є обмеженим.

Література:

1. Офіційний вебпортал парламенту України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.rada.gov.ua/print/220740.html>. (дата звернення: 17.04.2022)

2. Закон України Про правовий режим воєнного стану [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>. (дата звернення: 17.04.2022)

3. Робота судів на період дії воєнного стану [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/roboata-sudiv-na-period-diyi-voeyennogo-stanu/>. (дата звернення: 17.04.2022)

4. Правосуддя в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://suspilne.media/222932-suddam-nebezpesno-viizdzati-gumanitarnimi-koridorami-pravosudda-v-ukraini-pid-cas-vijni/>. (дата звернення: 17.04.2022)

5. Рада суддів України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://rsu.gov.ua/ua/news/usim-sudam-ukraini-rsu-opublikovala-rekomendacii-sodo-rooti-sudiv-v-umovah-voenno-go-stanu>. (дата звернення: 19.04.2022)

6. Закон України Про внесення зміни до частини сьомої статті 147 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо визначення територіальної підсудності судових справ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2112-20#Text>. (дата звернення: 19.04.2022)

7. Закон України Про внесення змін до розділу XII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про судоустрій і статус суддів" щодо забезпечення сталого функціонування судової влади в період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2128-20#Text>. (дата звернення: 19.04.2022)

8. Судові засідання в умовах війни [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/sudovi-zasidannya-v-umovah-viyni-yaki-spravi-rozglyadayut-ta-v-yakomu-poryadku-.html>. (дата звернення: 19.04.2022)

9. КОДЕКС АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>. (дата звернення: 23.04.2022)

10. ЗАКОН УКРАЇНИ Про Вищу раду правосуддя [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>. (дата звернення: 23.04.2022)

ДЕРЖАВНА ТАЄМНИЦЯ ЯК СКЛАДОВИЙ ЕЛЕМЕНТ РОБОТИ СЛІДЧОГО

Нечипоренко А.В.,

*здобувач вищої освіти Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ
м.Дніпро Україна*

Як відомо, слідчий в своїй професійній діяльності при здійсненні досудового розслідування кримінальних правопорушень кожен день працює з великим масивом різноманітної інформації, в тому числі з такою, яка може становити державну таємницю. Тож, очевидно, що державна таємниця є невід'ємною частиною роботи слідчого, безпосереднім обов'язком якого є забезпечення необхідних умов, які мають запобігати можливому розголошенню відомостей, здобутих під час проведення розслідування кримінальних правопорушень.

Відповідно до Закону України «Про державну таємницю», під поняттям державної таємниці розуміють вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України та які визнані у порядку, встановленому цим Законом, державною таємницею і підлягають охороні державою [1].

Оскільки кримінальне правопорушення може трапитися у будь-якій з перелічених галузей, тож слідчий під час досудового розслідування завжди має ризики отримати інформацію, яка може становити державну таємницю. Саме тому, у відповідності до ч. 1 ст. 517 КПК України досудове розслідування у кримінальному провадженні, яке містить відомості, що становлять державну таємницю, слідчий має проводити з дотриманням вимог режиму секретності [2].

Відповідно до ст. 517 КПК України здійснення кримінального провадження, яке містить державну таємницю, не є

підставою для обмеження прав його учасників, крім випадків, передбачених законом та обумовлених необхідністю забезпечення охорони державної таємниці. Процесуальні рішення не повинні містити відомостей, що становлять державну таємницю [2].

Під нерозголошенням відомостей слід розуміти обмеження допуску та доступу до них сторонніх осіб, засекречування цих відомостей, вжиття заходів щодо їх захисту, в т.ч. і технічного та недопущення їх несанкціонованого витоку. Крім того, при організації та проведенні деяких видів НС(Р)Д можуть виникати ситуації, коли необхідно ввести в оману об'єкт впливу, створити у нього хибну уяву про суть подій, що відбуваються, тобто дезінформувати його. Наприклад, при здійсненні оперативної закупки, довести до відома злочинців завідомо неправдиві відомості про особу покупця, чим приховати його належність до правоохоронних органів [3, с. 156].

Враховуючи викладене, необхідно одразу ж зазначити на невідповідність частини другої ст. 517 КПК України існуючим реаліям. Так, згідно ст. 110 КПК України процесуальними рішеннями є всі рішення органів досудового розслідування, прокурора, слідчого судді, суду, в т.ч і ухвали суду щодо надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій (або про відмову в такому дозволі) та постанови слідчого (прокурора) щодо проведення зазначених заходів. Відомості викладені в цих рішеннях, становлять державну таємницю і, відповідно вказані процесуальні документи повинні бути оформленні з додержанням вимог режиму секретності [4, с. 102].

Водночас необхідно зауважити, що слідчий, отримавши в процесі досудового розслідування відомості, що становлять державну таємницю, зобов'язаний вжити всіх необхідних заходів щодо створення належних умов для їх охорони від можливості подальшого розголошення, адже крім слідчого, згідно з вимогами ч.ч. 3 та 4 ст. 517 КПК України, доступ до матеріалів, які містять відомості, що становлять державну таємницю, можуть також отримувати захисники та законні представники підозрюваної

особи, обвинувачений, потерпілий та його представники, перекладач, експерт, спеціаліст, секретар судового засідання, судовий розпорядник, яким при цьому категорично заборонено робити виписки та копії з матеріалів, які містять державну таємницю.

Слід наголосити, що з метою здійснення підготовки та захисту, підозрюваному, обвинуваченому, його захиснику та законному представнику, таке право надається. При цьому, зроблені виписки, які містять державну таємницю, мають бути опечатані виключно тією особою, яка їх зробила. Зауважимо, що вони повинні мати такий вигляд, який би унеможлиблював ознайомлення з їх змістом. Такі виписки мають зберігатися в умовах дотримання вимог режиму секретності в органі досудового розслідування або в суді та надаватися лише за вимогою тієї особи, якою вони були складені. Надання таких документів передбачається у двох випадках: під час досудового розслідування – у приміщенні органу досудового розслідування, під час судового провадження – у приміщенні суду. Решта матеріальних носіїв секретної інформації, які не були долучені до матеріалів досудового розслідування, повинні бути передані на зберігання до режимно-секретного підрозділу органу досудового розслідування в порядку, установленому законом [5].

Отже, очевидно, що професійна діяльність слідчого передбачає можливість отримання різного роду секретної інформації, що може становити державну таємницю. Саме тому, першочергове зобов'язання слідчого полягає у її захисті від можливого розголошення особою, якій ця таємниця була довірена або стала відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків, пам'ятаючи при цьому, що розголошення відомостей, що становлять державну таємницю, карається законом.

Література:

1. Закон України «Про державну таємницю» [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
3. Волошина М.О. Порядок охорони державної таємниці:

навчальний посібник / Волошина М.О., Мулявка Д.Г., Супруненко А.М. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2021. 429 с.

4. Пеньков С.В. Додержання вимог режиму секретності при організації та здійсненні негласних слідчих (розшукових) дій / Пеньков С.В., Волошина М.О. // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України – 2021 – Вип. 3 – С. 99-108. <https://instzak.com/index.php/journal/article/view/1915/1795>

5. Текст лекції з дисципліни «Особливості досудового розслідування в окремих категоріях кримінальних проваджень» Харківського національного університету внутрішніх справ [Електронний ресурс]. URL: <http://lib.univd.edu.ua/?controller=service&action=downloadRep&id=98502>

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА НА ІМ'Я

Олещук О.С.

студентка четвертого курсу

юридичного факультету

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

Право на ім'я належить до особистих немайнових прав, яке проголошено у ст. 7 Конвенції ООН про права дитини, а також у ст. 294 чинного Цивільного кодексу України [1, 2]. Воно є одним із основоположних та найбільш широко законодавчо регламентованих у системі особистих немайнових прав в Україні, яке є комплексним та зміст якого включає по-перше право володіння ім'ям, право на зміну імені, право на використання імені в усіх сферах своєї діяльності тощо, по-друге, право на заборону використання імені фізичної особи без її дозволу, крім випадків, прямо передбачених законом та, по-третє, можливість вирішувати всі питання, пов'язані з його використанням. При цьому слід

відмежовувати право володіння іменем від права на присвоєння імені, яке є однією із передумов виникнення повноваження володіння іменем, яке здійснюється шляхом надання імені людині вперше.

Втручання в особисті права особи можливе у випадку ототожнення літературного персонажу з реальною особою. Прикладом з судової практики може слугувати спір вдови архітектора академіка Олени Філіппової на режисера багатосерійного фільму «Приїжджі», в котрому її чоловіка було показано в поганому світлі. Герой фільму міг бути легко ідентифікований з чоловіком позивачки, тому вимога припинення показу фільму була задоволена. На основі цієї справи можна прийти до висновку, що для ідентифікації особи необхідний не абсолютний збіг всіх характеристик особи, а сукупність ознак і елементів характеру особи, що в результаті призведе до ототожнення.

Аналіз судової практики США дає підстави стверджувати про єдність об'єкта при використанні імені в літературних та інших творах, яким може бути не тільки повне чи офіційне ім'я, а лише щось, чого достатньо для ідентифікації особи, може бути достатнім навіть просте використання відомого прізвиська. Наприклад, у справі *Faegre & Benson, LLP v. Purday*, 367 F. Supp. 2d 1238 (D. Minn. 2005) суд постановив, що відповідач присвоїв ім'я позивача, коли останній використовував псевдонім у доменному імені блогу для веб-сайту [3].

Слід відмітити, що псевдонім як елемент права на ім'я повинен включати всі способи та засоби захисту, якими користується офіційне ім'я адже вони слугують засобами індивідуалізації особи в певній сфері. Проте необхідно встановити певні межі щодо використання псевдоніму для уникнення зловживань, зокрема: здійснення індивідуалізації носія, умовчення реального імені особи, недопущення співпадінь із офіційними іменами третіх осіб, що займаються тим самим видом діяльності.

При виникненні суперечності між правом на ім'я та іншим правом, зокрема правом на охоронювану марку, то перевагу матиме перше. Захищати своє ім'я в судовому порядку довелося

таким відомим представникам шоу-бізнесу, як Світлана Лобода, Віра Брежнєва, Міка Ньютон, Таїсія Повалій, Діма Білан. У більшості випадків суд приходив до висновку, що навіть незважаючи на відсутність у артиста зареєстрованої торговельної марки, яка протиставлялася йому (їй) продюсером, який ініціював спір, артист мав право використовувати своє власне ім'я з метою здійснення творчої діяльності та визнавав відповідну реєстрацію торговельної марки недійсною.

Найбільш цікавим є спір Таїсії Повалій «Тая», який, як встановив суд, незаконно використовувався вітчизняним виробником ТОВ «Українські макарони» в якості зареєстрованої торговельної марки. При цьому, на відміну від багатьох інших попередніх спорів, де в якості аргументації захисту права на ім'я використовувалася неможливість відчуження особистих немайнових прав від конкретної особи, з якою такі права безпосередньо пов'язані, в даному разі головним аргументом було те, що ім'я «Тая» на момент реєстрації відповідної торговельної марки було вже широко відомим в Україні саме щодо активної творчої діяльності Таїсії Повалій. При цьому однією з причин, що дозволила скасувати реєстрацію відповідної торговельної марки, було те, що в рекламі ТОВ «Українські макарони» використовувалось гасло «Ми теж гарно співаємо», що дало змогу у проведеному Антимонопольним комітетом соціологічному опитуванню отримати значний відсоток осіб, які пов'язували відповідну макаронну продукцію з відомою співачкою [4].

Таким чином, ім'я фізичної особи (псевдонім) залежно від характеру правовідносин щодо його використання може виступати як у якості особистого немайнового права, так і у якості окремого об'єкта права інтелектуальної власності. Я вважаю, що слід урегулювати відсутність обов'язкової вимоги реєстрації імені (псевдоніму) фізичної особи у якості об'єкта права інтелектуальної власності, передбачивши можливість такої реєстрації за бажанням правовласника. Також доцільно передбачити можливість захисту права на ім'я в адміністративному порядку.

У справі «Bulgakov проти України» від 22 березня 2005 р.

заявник етнічний росіянин оскаржував запис його імені у паспорті громадянина України, яке було перекладено як Дмитро (замість Дімітрій) та по батькові Володимирович (Владіміровіч), що свідчить про порушення його права на ім'я як з позиції міжнародного, так і з позицій національного права [5].

Дане питання було повністю врегульоване встановленням права на транскрибований запис імені та прізвища фізичної особи відповідно до її національної традиції для зменшення випадків перекручень чи спотворень імені. Ця норма повністю відповідає праву особи на власне ім'я в контексті статті 8 Конвенції про захист прав і основних свобод людини. Крім того, Європейський суд у своїй практиці неодноразово зазначав, що у разі наявності можливості заявника у встановленому законодавством порядку змінити ім'я та прізвище (що і є характерним для законодавства України), дії держави-відповідача не можуть вважатися такими, що суперечать праву на повагу до приватного та сімейного життя згідно з статтею 8 § 1 Конвенції.

Проте законодавець не враховує можливість перекручення імені особи через неправильну постановку наголосу чи інше інтонаційне викривлення. Ось чому я вважаю доцільним закріплення на нормативному рівні права особи в разі необхідності вказувати правильний наголос в її імені, що буде слугувати як превентивний засіб від порушення права на ім'я з боку інших осіб.

Стаття 8 Конвенції про захист прав і основних свобод людини передбачає наявність права на повагу до особистого і сімейного життя кожної людини. Комітет з прав людини та Європейський суд з прав людини встановили належність імені людини до захисту, що додається правом на повагу до приватного життя, оскільки воно виступає невід'ємною частиною особистості та є способом ідентифікації в суспільстві, а це є порушенням статті 8 Конвенції [6]. Він зазначав, що його прізвище не можуть вимовити фіні, що це призводить до затримок у надходженні кореспонденції та виникнення прізвиськ. Проте суд не знайшов жодних порушень та зазначив, що специфічні незручності не були пов'язані саме з використанням прізвища заявника.

У справі «Stjerna проти Фінляндії» позивач намагався змінити правопис свого прізвища на той, який використовувався його родиною протягом попереднього історичного періоду (шведське прізвище) та оскаржував законодавче невстановлення такої можливості державою, що тим самим порушує статтю 8 Конвенції. Серед підстав такого позову він виділяв неможливість правильно вимовляти фінами його прізвища, що це призводить відстрочки надсилання кореспонденції та придумуванню різних прізвиськ. Проте Суд не знайшов жодних порушень та вказав, що вказані незручності не стосуються використання його прізвища.

Отже, системний аналіз норм національного та міжнародного права дає підстави стверджувати про наявність позитивних тенденцій розвитку права на ім'я в Україні та максимальне його наближення до загальноновизнаних меж зазначеного права. Проте наразі врегулювання цих правовідносин є неостаточним та динамічним. Чинні норми національного законодавства в зазначеній сфері однозначно потребують змін, зокрема: присвоєння всіх способів захисту притаманним праву на ім'я псевдоніму, встановлення меж використання псевдоніму для уникнення зловживань, урегулювання відсутності обов'язкової вимоги реєстрації імені (псевдоніму) фізичної особи у якості об'єкта права інтелектуальної власності, передбачивши можливість такої реєстрації за бажанням правовласника та закріплення на нормативному рівні права особи в разі необхідності вказувати правильний наголос в її імені.

Література:

1. Конвенція про права дитини : Міжнародний договір, ратифікований Верховною Радою УРСР; Міжнародний договір від 20.11.1989 року № 995_021 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_021 (дата звернення: 18.04.2022).
2. Цивільний кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15> (дата звернення: 18.04.2022).

3. Faegre & Benson, LLP v. Purdy, 367 F. Supp. 2d 1238 (D. Minnesota 2005) : судові рішення. URL: <https://www.courtlistener.com/opinion/2435931/faegre-benson-llp-v-purdy/>(дата звернення: 18.04.2022).

4. Про визнання недійсним свідоцтва на знак для товарів і послуг : Постанова Вищого господарського суду України; Постанова від 12.04.2005 №v0_70600-05// База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/v0_70600-05 (дата звернення: 18.04.2022).

5. Булгаков проти Україна: рішення про прийнятність заяви. URL: <http://khp.org/index.php?id=1182337006> (дата звернення: 18.04.2022).

6. Право особи на власне ім'я в сенсі статті 8 Конвенції про захист прав і основних свобод людини URL: https://minjust.gov.ua/m/str_6837 (дата звернення: 18.04.2022).

УДК 621.44 + 621.577

Технічні науки

TECHNICAL AND ECONOMIC SUBSTANTIATION FOR THE
APPLICATION OF THE COGENERATION HEAT PUMP
INSTALLATION IN THE THERMAL SCHEME OF THE BOILER
HOUSE OF LLC «LUSTDORF»

Olga Ostapenko

*Candidate of Engineering Sciences, Ph.D,
Associate Professor, Associate Professor of
the Department of Heat Power Engineering
Vinnytsia National Technical University*

Vinnytsia, Ukraine

orcid.org/0000-0001-9682-9419

Abstract. *The investigation presents the feasibility study for the use of cogeneration heat pump installation in the thermal scheme of the boiler house LLC "Lustdorf», identified the main technical and economic indicators.*

Key words: *feasibility study, cogeneration-heat pump installation.*

The aim of our study is the development of feasibility study (FS) for the use of cogeneration and heat pump installation (CHPI) in the thermal scheme of industrial-heating boiler house of LLC "Lustdorf", based on the results of our previous study [1]. In [1] the analysis of efficiency of application of the heat pump installation (HPI) in the thermal scheme of a boiler house of LLC «Lustdorf» is executed. According to the results of our research, covered in a number of domestic and foreign publications [2 – 13], high-efficiency energy supply systems with CHPI are proposed to be used to meet the needs of heat consumers and own electricity needs of companies.

In the study [1] the analysis of indicators of HPI energy efficiency in the thermal scheme of the industrial-heating boiler of LLC «Lustdorf» was performed. As mentioned in [1], high-efficiency HPIs with gas-piston engines-generators are used to increase the efficiency of thermal schemes of boiler houses, meet the needs of heat consumers and the boiler houses own needs in electricity.

The study of indicators of energy efficiency of the studied thermal scheme of the boiler house in the publication [1] was performed using the results of researches [2 – 7] and methodological bases of [8 – 13].

The industrial-heating steam boiler house of «Lustdorf» LLC provides the needs of technological and thermal consumers. In our study [1] proposed the use of HPI to replace the generation of thermal power for consumers, with using in HPI of low-temperature heat from the contact heat recovery waste gas boiler. The steam-compression HPIs, proposed for the thermal scheme of boiler house, have a cogeneration drive from gas-piston engines-generators.

In the study [1] it was determined that, in the case of the use of HPI in the thermal scheme of the boiler room of «Lustdorf» LLC, savings of working fuel (natural gas) in the amount of 3.28%. For this variant of modernization of the thermal scheme of the boiler house the installation of two heat pumps with the estimated heat output of 500 kW and 280 kW was chosen, the gas-piston engine-generator with the nominal power of the electric generator 400 kW was selected.

In our study, the feasibility study on the efficiency of CHPI in

the thermal scheme of the industrial-heating boiler house of «Lustdorf» LLC was performed using research results and methodological bases for assessing the energy-economic efficiency of energy supply systems with CHPI from researches [1 – 13].

The economic effect of the use of CHPI in the thermal scheme of the industrial-heating boiler house of «Lustdorf» LLC is confirmed by the economic efficiency of capital investments in comparison with the basic variant of the heat supply source of the enterprise. In our study, we compared the economic efficiency of the basic and alternative variants of heat supply sources (HSS) of the enterprise on the basis of researches [1 – 13], the results are summarized in Table 1.

Table 1

The results of the technical and economic analysis of the variants of HSS of "Lustdorf" LLC

Indicator	Unit	Variant of HSS	
		Basic variant of HSS of enterprise	Alternative variant of HSS of enterprise with CHPI
Annual consumption of working fuel of HSS	million m ³ / year	14,06	13,60
Annual savings of working fuel of HSS	%	---	3,28
Expenditure of funds for the fuel	UAH million / year	139,241	134,677
Operational expenses	UAH million / year	152,980	148,694
Economic efficiency	UAH million / year	---	4,287
The cost of heat	UAH / GJ	370,26	359,88
Investment in the new CHPI equipment (considering installation costs)	UAH million	---	5,473
Payback period	year	---	1,28

Conclusions

The article provides a feasibility study for the use of CHPI in the thermal scheme of the industrial-heating boiler house "Lustdorf" LLC. According to the results of technical-economic analysis on the

application of CHPI in the thermal scheme of the boiler house, it is determined that: savings of working fuel (natural gas) will be provided by the boiler house in the amount of 3,28%; reduction of operating costs (economic efficiency) of the boiler house will amount to 4,287 UAH million / year, investment in new equipment of CHPI will amount to 5,473 UAH million, payback period of new equipment in the modernized boiler house will be 1,28 years.

References:

1. Ostapenko O. P., Lebid Ya. D. Analiz efektyvnosti zastosuvannya teplonasosnoyi ustanovky v teploviy shemi kotelni TOV «Lustdorf». Aktualni problemy suchasnoyi energetyky : materialy VI-i Vseukr. nauk.-prakt. internet-konf. (Kherson, 19 – 21 travnya 2021). Kherson, 2021. S. 78-79. [in Ukrainian]

2. Ostapenko O. P. (2021). Estimation of tendencies of transforming the energy sectors of World, European Union and Ukraine in the perspective to 2050 with using the renewable energy sources in the concept of Sustainable Development. Social capital: Vectors of development of behavioural economics: Collective monograph. (pp. 99 – 139). ACCESS Press Publishing house: Veliko Tarnovo, Bulgaria.

3. Ostapenko O. P. (2020). Estimation of efficiency of energy- and resource-saving heat pump technologies in Ukraine, in the concepts of Green Logistics and Sustainable Development. Modern Approaches to Knowledge Management Development (pp. 174 – 186). Ljubljana: Visoka šola za poslovne vede.

4. Ostapenko, O. P. (2019). Analysis of energy, ecological and economic efficiency of steam compressor heat pump installations, as compared with alternative sources of heat supply, with accounting the concept of sustainable development . Sustainable Development Under the Conditions of European Integration. Part II, (pp. 312 – 329). Ljubljana: Visoka šola za poslovne vede.

5. Ostapenko, O. P. (2019). Study of energy-economic efficiency of energy supply systems with cogeneration heat pump installations, using the heat of the industrial and natural sources, in industry and municipal heat power branch of Ukraine. Social and Legal Aspects of

the Development of Civil Society Institutions Part I, (pp. 292 – 308). Warsaw: Institute of European Integration, Bmt Eridia.

6. Ostapenko, O. P. (2019). Analysis of energy, ecological and economic efficiency of steam compressor heat pump installations, as compared with alternative sources of heat supply, with accounting the concept of sustainable development. Sustainable Development Under the Conditions of European Integration. Part II, (pp. 312 – 329). Ljubljana: Visoka šola za poslovne vede.

7. Ostapenko, O. P. (2017). Areas of high energy efficiency of energy supply systems with cogeneration heat pump installations of large power and peak fuel-fired boilers for heat supply systems. Science and Education a New Dimension. Natural and Technical Sciences, 132, 70-74.

8. Ostapenko, O. P. (2020). Estimation of energy-ecological-economic efficiency of energy supply systems with cogeneration heat pump installations in Ukraine, in the concepts of green logistics and sustainable development. Institutional Development Mechanism Of The Financial System Of The National Economy: (pp. 52 – 66). Batumi: Publishing House “Kalmosani”.

9. Ostapenko, O. P. (2016). Energy efficiency of energy supply systems based on combined cogeneration heat pump installations and peak sources of heat. Scientific Works of Vinnytsia National Technical University, 1. Retrieved from: <http://works.vntu.edu.ua/index.php/works/article/view/462/464>.

10. Ostapenko, O. P. (2016). Energy efficiency of energy supply systems with cogeneration heat pump installations and peak sources of heat in heat supply systems. Scientific Works of Vinnytsia National Technical University, 2. Retrieved from: <https://works.vntu.edu.ua/index.php/works/article/view/472/474>.

11. Ostapenko, O. P. (2018). Application of the method of complex assessment of energy-ecological-economic efficiency of energy supply systems with cogeneration heat pump installations and peak sources of heat. Science and Education a New Dimension. Natural and Technical Sciences, 171, 51 – 54. DOI: 10.31174/SEND-NT2018-171VI19-11.

12. Ostapenko, O. P. (2017). Methodical fundamentals of complex assessment of energy-ecological-economic efficiency of energy supply systems with cogeneration heat pump installations and peak sources of heat. Scientific Works of Vinnytsia National Technical University, 3. Retrieved from: <https://works.vntu.edu.ua/index.php/works/article/view/510/509>.

13. Ostapenko, O. P. (2018). Substantiation of the method of complex assessment of energy-ecological-economic efficiency of energy supply systems with cogeneration heat pump installations and peak sources of heat. Scientific Works of Vinnytsia National Technical University, 1. Retrieved from: <https://works.vntu.edu.ua/index.php/works/article/view/526/524>.

UDC 618.14- 006.5+618.1- 006

Medical sciences

DYSBIOTIC DISORDES OF THE GENITAL TRACT IN WOMEN
WITH HYPERPLASTIC PROCESSES AND ENDOMETRIAL
POLIPS

Ponomarova Inna -

Ph.D., head of the laboratory of microbiology,

Lisyana Tamara -

Ph.D., senior researcher at the laboratory of microbiology,

Timofeeva Anastasia -

doctor - bacteriologist of the bacteriological laboratory,

Kryshchuk Svitlana -

doctor - bacteriologist of the bacteriological laboratory,

SI "Institute of Pediatrics, Obstetrics and Gynecology

them. academician OM Lukyanova of the

National Academy of Medical Sciences of Ukraine ",

Kyiv, Ukraine

Abstract. *The paper assesses the state of the microbiocenosis and analyzes the associative forms of genital tract infections in women with endometrial hyperplastic processes and uterine polyps. The data obtained indicate that the microbiocenosis genital tract in patients with hyperplastic processes of the endometrium and polyps is*

characterized by the formation bacterial complexes and has a different frequency of pathological manifestations (anaerobic vaginosis, aerobic vaginitis, candidiasis).

Key words: *vaginal biocenosis, bacterial biofilms, endometrial hyperplastic processes, uterine polyps*

Introductions. In recent years, the mechanisms of formation of bacterial biofilms on the mucous membranes of the human body and, in particular, on the surface of the female genital tract have been actively studied [1, p. 51]. The communicative connections of bacteria in the biofilm are due to the release of biologically active substances, peptides that regulate the expression of pathogenic factors, spore formation, conjugative transfer of plasmids and other properties of the microflora [2,p.42]. Acquisition of new properties by microorganisms in the biofilm or intensification of their pathogenic manifestations complicates the problem of selection and use of etiotropic drugs.

It is known that when reaching a critical amount of microbial mass, an optional part of the resident genital tract microbiota, including opportunistic pathogens, realize their pathogenic potential, which contributes to the development of dysbiosis or inflammatory processes [3, p.61]. According to the literature, in women with hyperplastic processes of the endometrium on the background of hormonal disorders is the formation of pathological microbiocenosis with changes in the ratio of obligate and optional parts of the resident microbiota [4, p.6]. The composition of multicomponent microbial associations that contaminate the genital tract of women with this pathology has not been studied enough.

Aim. The aim of the study was to analyze the structure of microbial complexes and the frequency of their registration in patients with endometrial hyperplastic processes and uterine polyps.

Materials and methods. Bacteriological study of the microbiocenosis of the genital tract was performed in 60 patients with hyperplastic processes of the endometrium (group I) and 62 patients with endometrial polyps (group II). For comparison, 30 healthy women were examined. A standard set of nutrient media (Endo, JSA, blood agar, Saburo, Mueller Hilton, MRS, thioglycol medium) was

used to inoculate the material obtained from the patients. Anaerobic microflora was studied by incubating crops under anaerobic conditions in an anaerostat "Anaerocult" (Merck, Germany) and identified using Mikro La Test "Anaerotest 23" from Erba Lachema (Czech Republic).

Gardnerellosis was diagnosed by bacterioscopy by staining with Romanovsky smears with subsequent counting of "key" cells, setting an amine test, determining pH. Data from bacteriological studies were processed by the method of variation statistics of Student and Fisher. The average value was calculated for each variation series (M), the average error (m). Statistical processing of indicators was performed using Microsoft Office Excel-2007 spreadsheets. Differences were considered statistically significant at $p < 0.05$.

Results and discussion. It was found that pathological changes in the microbiocenosis of the genital tract in women with hyperplastic processes of the endometrium (group I) and endometrial polyps (group II) had mainly three variants: bacterial vaginosis, aerobic vaginitis and candidiasis. In patients of group I with hyperplastic processes of the endometrium with the highest frequency, manifestations of bacterial vaginosis were registered - in 58,3%. Aerobic vaginitis associated with active proliferation of opportunistic aerobic microflora was found in 23,3% of subjects, candidiasis - in 18,3%. In women with endometrial hyperplastic processes and bacterial vaginosis, the spectrum of the isolated microflora was dominated by microaerophiles - *Gardnerella vaginalis* (40%) and *Atopobium vaginalis* (28,3%), which were most often associated with *Mobiluncus* and some aerobic microflora. *E.coli*, *Klebsiella* spp.). Representatives of obligate anaerobic microflora (*Peptostreptococcus* spp., *Bacteroides* spp., *Fusobacterium* spp., *Prevotella* spp., *Eubacterium* spp.) Were sown in significant concentrations (lg 4,8 - lg 5,6 CFU / ml). The frequency of registration of obligate anaerobes was in the range of 18,3% - 56,7%. The composition of the associations was represented by 3-6 species of aerobic and anaerobic microflora. The frequency and quantitative indicators of aerobic microflora seeding in women of group I with vaginosis did not reach a high level (8,3% - 15%), lg 2,8 - lg 3,6 CFU

/ ml). Also, revealed a deficiency of protective microflora - lactobacilli (lg 2,6 - lg 3,4 CFU / ml).

The state of microecology of the genital tract in patients of group I with aerobic vaginitis characterized by a significant increase in seeding rates of aerobic opportunistic pathogens. Increases in the frequency and concentration of staphylococcus, streptococcus and *Escherichia coli* with hemolytic properties have been reported in these women.

Associations in women with vaginitis more often than in patients with vaginosis, included fungi *Candida* – 23,3%. Obligatory anaerobic microflora and microaerophiles in patients with vaginitis were sown with low frequency and in small quantities (lg 3,2 - lg 4,0 CFU / ml). Indicators of seeding of protective microflora - lactobacillus, also did not reach the level of norm (lg 3,4 - lg 4,2 CFU / ml).

The group of patients with candidiasis consisted of women in whom *Candida* fungi were sown from the vagina in diagnostic concentrations (lg 5,2 - lg 6,2 CFU / ml).

It should also be noted that most often *Candida* fungi contaminated the genital tract in associations with representatives of potentially pathogenic aerobic microflora (*S. aureus*, *S. faecalis*, *E. coli* hem +, *Klebsiella* spp.) The content of anaerobic microflora in vaginal cultures in women with candidiasis was insignificant (lg 3,8 - lg 4,6 CFU / ml).

Thus, the results show that in patients with endometrial hyperplastic processes, associative forms of bacterial contamination of the genital tract are registered, which are manifested by different variants of microbiocenosis pathology, but mainly as a condition of anaerobic vaginosis.

The microecology of the genital tract in patients with polyps was also characterized by the formation of dysbiotic changes, which in their manifestations corresponded to the main variants found in patients of group I. Aerobic vaginitis was most often registered in women with polyps - 51,6%. The frequency of registration of candidiasis was 27,4%, bacterial vaginosis – 21,0%. The spectrum of aerobic genital microflora in women of group II with aerobic vaginitis

included potentially pathogenic gram-positive cocci and gram-negative enterobacteria. In women of group II, the quantitative indicators of these opportunistic pathogens significantly exceeded the diagnostic level (lg 4,6 - lg 5,6 CFU / ml). Also in the spectrum of the isolated microflora in women of group II with aerobic vaginitis increased the proportion of fungi of *Candida*. The spectrum of anaerobic microflora did not differ significantly from the spectrum found in patients of group I: microaerophiles - *Gardnerella vaginalis*, *Atopobium vaginalis*, *Mobiluncus*, as well as obligate anaerobes: *Bacteroides* spp., *Fusobacterium* spp., were sown in small concentrations (lg 4,0 - lg 4,6 CFU / ml). In most patients of group II with candidiasis, contamination of the genital tract by associations of fungi of *Candida* and opportunistic microflora was detected. Quantitative indicators of sowing of fungi of *Candida* reached a high level (lg 4,6 - lg 5,8 CFU / ml). The presence of representatives of the anaerobic microflora in the associations was insignificant (14,5% - 17,7%).

The condition of bacterial vaginosis of the genital tract in women with polyps was registered with a lower frequency (2,6 times) than in patients with hyperplastic processes of the endometrium. Compared with the data found in patients of group I, in women of group II decreased the frequency of registration of microaerophiles (*Gardnerella vaginalis*, *Atopobium vaginalis* - 12,9% - 21%). Fungi of *Candida* in the composition of bacterial associations in patients of group II with vaginosis were included in the insignificant frequency of -14,5%. In patients with endometrial polyps with vaginosis, associations of aerobic and anaerobic microflora are registered, which include 3-4 species of bacteria. In patients of group II, as well as in women of group I, lactobacillus deficiency was found.

The obtained data show that patients of groups I and II develop genital dysbacteriosis, which depending on the biological properties and functions of the microflora has different manifestations: anaerobic dysbacteriosis (vaginosis), aerobic dysbacteriosis (vaginitis) and candidiasis in association with opportunistic pathogens.

The results of bacteriological study of the microecology of the genital tract in patients with endometrial hyperplastic processes and uterine polyps revealed a significant frequency of polymicrobial associations. The degree of etiological significance of associations depends on their quantitative representation in the associations and on the pathogenic factors they possess. The formation of pathological microbiocenosis in the examined patients is largely due to the violation of the relationship between potentially pathogenic bacterial species and the protective microflora - lactobacillus, the quantitative indicators of which did not reach normal levels. The results indicate the need to develop differentiated therapeutic approaches to the treatment of patients with associative forms of bacterial-fungal contamination of the genital tract, taking into account the preference of the aerobic or anaerobic component in the microbiota.

Conclusions. 1. Microbiocenosis of the genital tract in patients with hyperplastic processes of the endometrium and polyps has a different frequency of pathological manifestations: anaerobic vaginosis, aerobic vaginitis, candidiasis. Violation of microecology is accompanied by a deficiency of lactobacillus.

2. The state of microecology of the genital tract in patients with hyperplastic processes of the endometrium is characterized by the formation of bacterial complexes with a predominance in their composition of microaerophiles and obligate anaerobes.

3. In patients with uterine polyps, a violation of the relationship between the anaerobic and aerobic component of the microbiocenosis is registered with significant involvement in the pathological process of aerobic opportunistic pathogenic microflora.

Literature:

1. Svidzinski A. Strukturirovannyye polimikrobynye bioplénki s preobladaniem Gardnerella / A. Svidzinski, V. Lening-Bauke, S. Svidzinski [i dr.] // Akusherstvo. Ginekologiya. Genetika. - 2016. - t.2.- No. 4. – S. 51-73.

2. Aliyeva, U.G. Features of microbiological indicators in chronic inflammatory diseases of internal female genital organs/ U.G. Aliyeva //Perm Medical Journal.-2020.- 1.- S.41-47

3.. Starishko O. M. Osoblyvosti skladu mikroflory urogenitalnoho traktu zhinok/ O. M. Starishko // Visnyk problem biologii I medytsyny.– 2017.– Vyp. 1 (135) .- S. 59-63.

4.Nahorna V. F. Pikhvova mikrobiota pid chas vahitnosti: kharakterystyka, pryntsyipy korektsii porushen / V. F. Nahorna, T.Ya. Moskalenko, A. A. Hrytsenko // Akusherstvo. Hinekologhiia. Henetyka. – 2016. - t.2. No.4. – S.5-11.

УДК 342.7

Юридичні науки

ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Славна О.В.,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ м. Київ, Україна

Анотація: *Стаття присвячена дослідженню чинного законодавства України в аспекті особливостей здійснення повноважень органами місцевого самоврядування в умовах воєнного стану з урахуванням запропонованих законодавцем змін та доповнень до Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Обґрунтовано позицію, щодо доцільності конкретизації кола повноважень військових адміністрацій, які наділяються повноваженнями органів місцевого самоврядування під час воєнного стану в Україні, оскільки нормативно-правова неврегульованість повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування будуть призводити до колізій і як наслідок можуть призвести до виникнення ситуації двовладдя або ж взагалі втрату суб'єкта владних повноважень на обласному та районному рівні.*

Ключові слова: *місцеве самоврядування, військові адміністрації, воєнний стан, функції та повноваження, дострокове припинення повноважень.*

24.02.2022 року був виданий Указ Президента України №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», який

відповідно до п.8 набирає чинності одночасно з набранням чинності Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» №2102-IX від 24.02.2022 року. В подальшому воєнний стан на території України був продовжений відповідно до Указу Президента України №133/2022 від 14.03.2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», а також відповідно до Указу Президента України №259/2022 від 18.04.2022, затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» №2212-IX від 21.04.2022 року [1].

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII від 12 травня 2015 року(у редакції станом на 01.04.2022 року) на всій території України введено особливий правовий режим, який передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [2].

На підставі та відповідно до положень вищевказаного Закону Указом Президента № 68/2022 від 24.02.2022 року № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій» було утворено обласні, Київську міську та районні військові адміністрації задля здійснення керівництва у сфері забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку. Водночас даний Закон не передбачає припинення повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а врегульовує питання, щодо належного забезпечення життєдіяльності, оборони, громадської безпеки і порядку під час воєнного стану в Україні.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» Президент України та Верховна Рада України

діють виключно на підставі, в межах повноважень та в спосіб, визначені Конституцією та законами України. Кабінет Міністрів України, інші органи державної влади, військове командування, військові адміністрації, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування здійснюють повноваження, надані їм Конституцією України, цим та іншими законами України[2].

Водночас, з урахуванням правового режиму воєнного стану введеного на всій території України, перед органами місцевого самоврядування постає питання в оперативному прийнятті рішень, що вимагають реалії сьогодення. Дані рішення неопосередковано впливають на життєдіяльність певної територіальної громади її обороноздатність і безпеку, де відповідно до чинного законодавства не утворені військові адміністрації населених пунктів.

09.04.2022 року Верховною Радою України був одержаний проект Закону України № 7269 «Про внесення змін до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» щодо функціонування місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» [3]. Метою поданого на розгляд законопроекту є врегулювання особливостей здійснення повноважень органів місцевого самоврядування з урахуванням правового режиму, що передбачає оперативність у прийнятті рішень місцевого значення.

Так, ч. 4 та ч. 5 ст. 9 законопроекту передбачають надання сільським, селищним, міським головам територіальної громади повноваження, які не передбачені в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні». Тобто дані повноваження запроваджуються тільки на строк дії воєнного стану та 30 днів після його припинення чи скасування, та за умови, якщо на території даної громади не було утворено військової адміністрації.

В свою чергу ч. 2 ст. 10 законопроекту закріплює повноваження сільського, селищного або міського голови за начальником військової адміністрації, у разі утворення останньої протягом дії воєнного стану та 30 днів після його припинення чи скасування. Однак, законодавець у поданому на розгляд законопроекту не тільки не надає вичерпного переліку повноважень начальника

військової адміністрації, але й не конкретизує відповідно до положень якого Закону визначений даний перелік повноважень. Адже відповідно до ч.ч. 4 та 5 ст. 9 законопроекту сільський, селищний, міський голова територіальної громади наділяється додатковими повноваженнями на період воєнного стану за умови не створення на даній території військової адміністрації, які, наприклад, не передбачені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». Відповідно до ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», обсяг повноважень військових адміністрацій визначається залежно від підстав їх утворення. Однак усі військові адміністрації в незалежності від підстав їх утворення, мають повноваження, щодо запровадження та здійснення заходів передбачених правовим режимом воєнного стану із залученням органів місцевого самоврядування.

Таким чином, було б доцільно конкретизувати коло повноважень військових адміністрацій в Законі України «Про правовий режим воєнного стану», або ж у положеннях зазначеного Закону зазначити відсилання до іншого нормативно-правового акту, що унеможливить нівелювання нормами чинного законодавства та дасть розуміння обсягу повноважень начальників військових адміністрацій, тим паче, що військові адміністрації носять статус тимчасових державних органів.

Ч. 2 ст. 10 законопроекту закріплює повноваження сільської, селищної або міської ради, її виконавчих органів за новоутвореною військовою адміністрацією населеного пункту, протягом дії воєнного стану та на 30 днів після його припинення чи скасування, та виконання вказаних повноважень покладає на начальника такої військової адміністрації, крім випадку, який передбачений ч. 8 ст. 4 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Ч. 8 ст. 4 Закону «Про правовий режим воєнного стану» передбачає створення військових адміністрацій населених пунктів, а також районних, обласних військових адміністрацій, які утворені у зв'язку з нескликанням сесії відповідно районної, обласної ради у встановлені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» строки, здійснюють свої повноваження до

дня першого засідання першої сесії відповідної ради, обраної після скасування воєнного стану.

Ч. 6 ст. 78 та ч. 10 ст. 79 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановила строки позачергових місцевих виборів, які призначаються Верховною Радою України не пізніше ніж у дев'яностоденний строк з дня дострокового припинення повноважень відповідної ради, сільського, селищного, міського голови [4].

Ч. 2 ст. 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» закріплює додаткові повноваження за районними та обласними військовими адміністраціями, які були утворені у зв'язку з нескликанням сесії відповідної районної, обласної ради у встановлені Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» строки. Разом із тим, положення вищезазначеного Закону не закріплюють процесуальних норм, щодо набуття додаткових повноважень вже утвореними районними та обласними військовими адміністраціями на підставі нескликання сесій відповідних районних чи обласних рад відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування».

Дана позиція може призвести до колізій в чинному законодавстві та виникненню ситуації двовладдя під час правового режиму воєнного стану або ж по його закінченню. З іншого боку, з урахуванням правового режиму воєнного стану та невизначеності повноважень між військовими адміністраціями та органами місцевого самоврядування, враховуючи обставини дострокового припинення повноважень останніх, на обласному та районному рівні, можуть виникнути випадки відсутності суб'єкта владних повноважень, що призведе до унеможливлення реалізації критичних для населення питань.

Література:

1. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» [Електронний ресурс] // Офіційна інтернет-сторінка Верховної Ради України. – 24.02.2022 – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>.

2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [Електронний ресурс] // Офіційна інтернет-сторінка Верховної Ради України. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

3. Проект Закону України № 7269 «Про внесення змін до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» щодо функціонування місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» [Електронний ресурс] // Офіційна інтернет-сторінка Верховної Ради України. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2219-20#Text>.

4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс] // Офіційна інтернет-сторінка Верховної Ради України. – 1997. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ В УКРАЇНІ

Наумова М.А.

к.ф-м.н., доцент

Ткачук А.В.

студентка

Донецький національний університет

імені Василя Стуса

м. Вінниця, Україна

Анотація: Харчова промисловість для України є пріоритетною і стратегічно важливою галуззю. Вона може забезпечити як потреби внутрішнього ринку, так і зайняти вагоме місце держави в списку світових країн – лідерів по виробництву продуктів. Їх доступність, якість та екологічність впливають на рівень продовольчої безпеки країни і є індикаторами її соціальної стабільності.

Ключові слова: Харчова промисловість, Україна, провідна галузь в економіці.

Основна частина: Харчова промисловість задіяна в забезпеченні продовольчої стабільності нашої держави. Вона формує її економічне зростання та експортний потенціал. Ця галузь може об'єднувати в собі велику кількість підгалузей, таких як молочна, цукрова, м'ясна, хлібопекарська, олійно-жирова, кондитерська та інші.

Зазвичай, Уся продукція що виробляється хотів не підприємствами відноситься до товарів що є першою необхідністю. Саме тому вони користуються постійним попитом. Ця галузь має досить тісні інтеграційні зв'язки із сільськогосподарськими підприємствами. Також, харчова промисловість є досить привабливою для інвестицій, адже ринок продовольства зараз характеризується значною ємністю.

Харчова промисловість України відноситься до галузі національної економіки. Вона характеризується високою концентрацією виробництва. Однак, відсоток доданої вартості в агропродовольчих ланцюгах, який формується харчопереробними підприємствами залишається нижче середнього. [1]

Ця ситуація зумовлена виготовленням на заводі харчової промисловості дуже великої кількості напівфабрикатів та готової продукції із ним високою часткою доданої вартості. І долаючи увесь шлях і сировини до кінцевого клієнта усі про ці продукти мають справу із довгим ланцюгом взаємозв'язків між постачальниками підприємствами та споживачами. Але ключовим компонентом розвитку, підвищення ефективності, та стабілізації можна вважати продовження агро-продовольчого ланцюга і створення доданої вартості для харчової промисловості України.

Проте сформована в Україні інституційна система державного регулювання не є досконалою. Вона потребує змін і урахуванням сучасних умов функціонування економіки харчових та природне галузі України. Це можна пояснити необхідністю забезпеченням продовольчий незалежності країни, євроінтеграційну спрямування України та переорієнтацію основного шляху регулювання держави стосовно вироблення продукції на сільгоспвиробників та покращенням технологічних процесів виробництва

продуктів. Також проблемою є пошук нових ідей та кадрового потенціалу.

Щодо серйозності проблеми науково-інноваційного забезпечення харчової промисловості наголошують і вітчизняні вчені.[2] Зокрема, скорочення обсягів на забезпечення грошима цієї науки зменшує швидкість підвищення інноваційна технологічного становища галузі. На межі зникнення функціонують багато науково-дослідних інститутів, які займаються розробкою та впровадженням новітнього устаткування в процес виробництва харчових продуктів.

Висновок: Отже, харчова промисловість є провідною галуззю в економіці України. І для того, щоб вирішити її сучасні проблеми, варто вирішити кілька провідних завдань. По-перше, забезпечити збільшення обсягів фінансування і інвестицій для вдосконалення і посилення інноваційної діяльності. По-друге, це впровадження виробництв, що забезпечують ресурси та підприємств із малою кількістю відходів. По-третє, це розробка і вдосконалення продуктів на ринку. По-четверте, здійснення пильного контролю над якістю виробництва, безпеки продовольчих товарів та систем менеджменту харчових виробництв відповідно до міжнародних стандартів. Саме це дозволить Україні підняти харчову галузь на новий, удосконалений рівень, сприятиме покращенню продовольчої безпеки й забезпечення здорової держави.

Література:

1. Купчак С. П. Харчова промисловість України в умовах активізації глобалізаційних процесів : монографія: НАН, 2018. – С.221.
2. Якимчук І. Й. Стан і перспективи розвитку підприємств харчової промисловості України Актуальні проблеми економіки. – 2017. – № 8– С. 12-14.

РОЗРОБКА КОЛІСНОГО МОБІЛЬНОГО РОБОТУ

Михайло Трофименко,

аспірант,

Національний авіаційний університет,

м. Київ, Україна

Анотація: *Актуальність дослідження зумовлена розвитком ІТ-технологій у сучасному Світі. На даний момент неможливо уявити собі масові заходи без використання роботизованої техніки, наприклад, квадрокоптера, але також є ще один вид роботів – це колісні мобільні робототехнічні комплекси в яких є функції автономного та дистанційного керування.*

Ключові слова: *мобільний робот, дистанційне керування, колісна робототехніка.*

Система навігації й управління мобільного робота забезпечують отримання інформації від супутників та компасу і в парі з необхідним програмним забезпеченням можуть автоматичний рух по точкам по складним траекторіям.

Роботизація виробничо-технологічних процесів в усіх галузях діяльності людини є провідною і тривалою тенденцією розвитку сучасного суспільства [1, с.41]. Чимале розповсюдження здобули промислові роботи, які стали головною технологічною базою машинобудівної, приладобудівної та електронної галузей світової промисловості.

Метою роботи є розробка моделі роботу в симуляторі розробки та програмування робототехнічних систем V-Rep і керування нею по власноруч розробленому скрипту керування.

Одним з інструментів по моделюванню роботизованих систем є програмний комплекс V - REP. Нарівні з традиційними підходами до моделювання, які є і в інших тренажерах, V - REP додає декілька додаткових, наприклад технологію вбудованих скриптів, які замінюють різні типи контроллерів в імітаційній

моделі, що дозволяє робити ці моделі надзвичайно портативними і масштабованими.

Для ілюстрації керованості колісного роботу виконаємо рух «вісімкаю». Як бачимо на рисунку 1, робот є достатньо керованим, що дозволяє використовувати його в умовах замкнутого простору та перешкод.

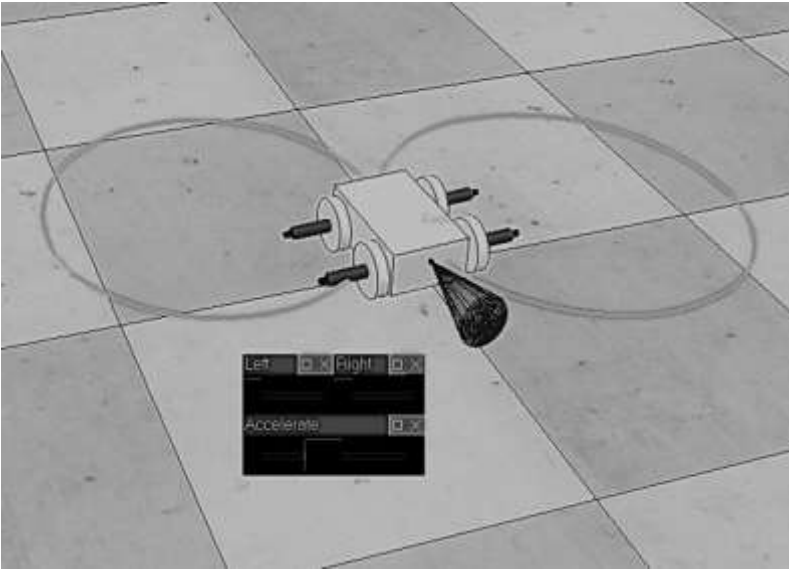

Рис. 1 - Результат керування мобільним роботом

На даному малюнку демонструється результат керування мобільним роботом у симуляторі розробки та програмування робототехнічних систем V-Rep.

Для керування використовуються «користувацький інтерфейс» зображений на малюнку 2, за допомогою якого керуються передні та задні двигуни.

На даному малюнку зображену інтерфейс керування мобільним роботом, в якому є стіки для збільшення частоти обертання переднього лівого, правого коліс, та стік для керування задніх коліс.

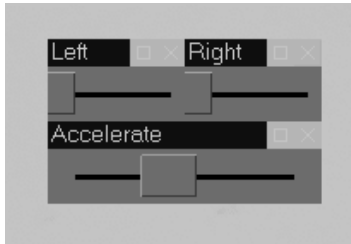

Рис.2 - Інтерфейс керування мобільним роботом

Для задання алгоритму керування у роботі було розроблено скрипт керування, зображений на рисунку 3, написаний на мові програмування Lua.

```

1 if (sim_call_type==sim_childscriptcall_initialization) then
2
3   accelerate = simGetUIHandle("Accelerate")
4   right = simGetUIHandle("Left")
5   left = simGetUIHandle("Right")
6   leftMotorFront = simGetObjectHandle("hubble_leftMotorFront")
7   rightMotorFront = simGetObjectHandle("hubble_rightMotorFront")
8   leftMotorBack = simGetObjectHandle("hubble_leftMotorBack")
9   rightMotorBack = simGetObjectHandle("hubble_rightMotorBack")
10  noseSensor = simGetObjectHandle("RobotHubble_Sch_sensingNose")
11
12  and
13
14 if (sim_call_type==sim_childscriptcall_actuation) then
15
16   rightSpeed = simGetUISlider(right,6)/100-simGetUISlider(left,5)/100
17   simSetJointTargetVelocity(rightMotorFront,rightSpeed)
18   leftSpeed = simGetUISlider(left,5)/100-simGetUISlider(right,6)/100
19   simSetJointTargetVelocity(leftMotorFront, leftSpeed)
20   Allspeed = simGetUISlider(accelerate,3)/500
21   simSetJointTargetVelocity(leftMotorBack,Allspeed)
22   simSetJointTargetVelocity(rightMotorBack,Allspeed)
23
24 end

```

Рис.3 – Скрипт керування мобільним роботом

В даному скрипті керування колісним роботом спочатку отримуємо дескриптори кнопок (органів керування), а потім використовуємо значення з slider у виразі для задання швидкості двигунів, для більш плавної зміни швидкості ділимо значення на 100. Керування здійснюється за рахунок зміни швидкості переднього правого та лівого, а також задніх двигунів.

Розробка мобільних роботів полегшує велику кількість робіт та застосовується в багатьох сферах життєдіяльності.

Література:

1. М.С. Трофименко, Розробка програмного забезпечення задачі обходу перешкод для керування мобільним роботом/ М.С. Трофименко – Інтегровані інтелектуальні робототехнічні комплекси(ІРТК),2020, 41-45 с.

